

NOTAT

15. november 2018
18/09069-1
mgl-dep

Rådsmøde (transport, telekommunikation og energi) den 3-4. december 2018.

Indhold

8. Forslag om oprettelse af et europæisk søfartsmiljø med ét kontaktpunkt, KOM (2018) 278 – <i>Generel indstilling/Fremskridtsrapport</i>	3
9. Forordningsforslag om program for et digitalt Europa under EU's flerårige finansielle ramme for 2021-2027- KOM (2018) 434 – <i>Generel indstilling</i>	13
10. STCW-direktivet: Direktivforslag om minimumsuddannelsesniveaue for søfartserhverv, KOM (2018) 315 - <i>Generel indstilling</i>	29
11. Rådskonklusioner om transport ad indre vandveje - <i>Rådskonklusioner</i>	35
12. Kommissionens forslag til en forordning om oprettelse af det europæiske industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed og netværket af nationale koordinationscentre, KOM(2018) 630 - <i>-Fremskridtsrapport.</i>	38
13. E-databeskyttelse: Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning vedrørende respekt for privatlivets fred og beskyttelse af persondata ved elektronisk kommunikation, KOM(2017)10 – <i>Fremskridtsrapport/Udveksling af synspunkter</i>	48

Forslag om oprettelse af et europæisk søfartsmiljø med ét kontaktpunkt, KOM (2018) 278

Notatet er en opdatering af grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. juli 2018. Ændringerne er fremhævet med fed/kursiv.

1. Resumé

Når skibe anløber havne inden for EU, er de pålagt at rapportere en række oplysninger om skibet, dets anløb, de ombordværende og den last, det medbringer. Disse oplysninger skal i henhold til det eksisterende direktiv om skibes meldepligt (2010/65/EU) fremsendes til myndighederne via en elektronisk platform i de enkelte medlemsstater, det såkaldte nationale miljø med ét kontaktpunkt også kaldet National Single Window.

Formålet med forslaget er at reducere de administrative byrder for erhvervet, som den nuværende regulering vurderes at medføre. Det skal ske ved at etablere et nyt rapporteringssystem, der tager højde for den internationale udvikling mod mere målrettede digitale løsninger, som sikrer en større harmonisering af de oplysninger, der skal afgives, og fastlægger en fælles platform herfor. Forslaget tilsigter endvidere at inddrage relevante erfaringer fra implementeringen af det nuværende direktiv.

Ifølge forslaget skal medlemsstaterne etablere en ny fælles brugerflade (et søfartsmiljø med kun ét kontaktpunkt), hvortil skibsfarten – som alternativ til de bestående systemer – kan vælge at rapportere de informationer, som myndighederne kræver.

Forslaget erstatter det eksisterende meldepligtdirektiv 2010/65/EU.

Forslaget vil potentielt være forbundet med væsentlige statsfinansielle konsekvenser, dels via Danmarks bidrag til EU-budgettet, og dels via afledte nationale udgifter til tilpasning af eksisterende it-løsninger mv.

Regeringen er overvejende positiv over for formålet med forslaget, idet det tilsigter en række byrdelettelser, som rederierhvervet efterspørger, og som regeringen har søgt at fremme. Regeringen finder dog, at tilpasningen af nationale systemer skal ske så omkostningseffektivt som muligt henset til de potentielt betydelige omkostninger til omlægning og tilpasning af den nuværende danske rapporteringsplatform, idet eventuelle omkostninger forbundet hermed skal stå mål med de forventede gevinster.

Sagen ventes på dagsordenen for transportrådsmødet den 3. december 2018 med henblik på generel indstilling eller fremskridtsrapport.

1. Baggrund

Kommissionen har den 16. maj 2018 offentliggjort sit forslag til forordning om oprettelse af et europæisk søfartsmiljø med ét kontaktpunkt og ophævelse af direktiv 2010/65/EU om meldefaciliteter for skibe, der ankommer til eller afgår fra havne i medlemsstaterne. Den danske sprogversion af forslaget blev fremsendt til Rådet den 5. juni 2018.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 100, stk. 2, ifølge hvilken der fastlægges foranstaltninger på søtransportområdet, og forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Initiativet sker som led i den tredje ”Europa i bevægelse”-pakke, der følger den nye industrielle politiske strategi fra september 2017, som skal muliggøre, at Europa kan udnytte fordelene ved en moderniseret mobilitet, større tilgængelighed af data via digitalisering samt øget konkurrenceevne.

Forslaget skal blandt andet ses i sammenhæng med tidligere politiske udmeldinger, herunder den såkaldte Valletta-erklæring fra marts 2017 om medlemsstaternes prioriteter for maritim transportpolitik i EU og i Rådets konklusioner af 8. juni 2017 om prioriteter for EU's søfartspolitik frem til 2020. Disse udmeldinger understregede behovet for at reducere de administrative byrder for skibsfarten ved at fastlægge forenklede, digitaliserede og harmoniserede meldeprocedurer for skibe. Forslaget underbygger tillige EU's overordnede transportpolitik om fremme af initiativer, som kan medvirke til barrierefri maritim transport mellem medlemsstaterne.

Det nuværende direktiv om skibes meldepligt (2010/65/EU), som foreslås ophævet, blev gennemført den 1. juli 2015. Direktivet tilsigtede at etablere en national platform (National Single Window) for skibes rapportering til myndighederne i de enkelte EU-medlemsstater. En platform, hvor samtlige de oplysninger, som myndighederne krævede, kunne afgives, og hvorfra myndighederne selv kunne hente oplysningerne.

National Single Windows blev udviklet i medlemsstaterne uden fælles retningslinjer for opbygningen og med mulighed for at opretholde eksisterende forskelle i, hvad myndigheder krævede oplyst. Efter implementeringen i medlemsstaterne har skibsfartserhvervet derfor oplevet betydelig variation fra land til land, og nogle gange fra havn til havn i samme medlemsstat.

Som følge heraf har rederierne tilkendegivet, at de anvender store ressourcer på at tilpasse og foretage skibsrapporteringer i de enkelte medlemsstater.

Efter analyse af en række forskellige løsningsmodeller, har Kommissionen fremlagt sit forslag baseret på den model, som man vurderer, er mest omkostningseffektiv, og som antages at kunne støttes af medlemsstaterne henset til disses tidligere investeringer i nationale rapporteringsplatforme.

2. Formål og indhold

Med forslaget vil Kommissionen adressere de nuværende ikke-harmoniserede rammer for skibes rapportering til myndighederne, når de anløber EU-havne. Samtidig skal rapporteringsregimet forenkles og strømlines ved også at inddrage toldformaliteter, som typisk rapporteres via dedikerede nationale og transeuropæiske IT-toldsystemer.

Konkret foreslås det at:

- i) Etablere en fælles brugerflade udviklet af eller på foranstaltning af Kommissionen til brug i de enkelte medlemsstater, hvortil skibe, der anløber en EU-havn, kan rapportere.
- ii) Fastlægge et fælles datasæt for, hvad skibe maksimalt skal rapportere uanset hvilket EU-land, de anløber.
- iii) Opbygge fælles EU-databaser om skibs- og havnedata samt om farligt gods, som kan anvendes på tværs af medlemsstaterne.
- iv) Forebygge at samme informationer skal rapporteres til forskellige systemer ved inddragelse af eksempelvis toldoplysninger.
- v) Fremme genbrug af informationer mellem interessenter i havnene og på tværs af medlemsstaterne.
- vi) Fastlægge en fælles brugeradministration til at rapportere til de nationale brugerflader på tværs af medlemsstaterne.
- vii) Tillægge Kommissionen en række beføjelser til at opdatere rapporteringsregimet, herunder om
 - a. Relevante tilpasninger af tekniske specifikationer, standarder og procedurer for det harmoniserede meldemiljø.
 - b. Tekniske specifikationer for brugerfladen mellem den fælles platform og medlemsstaternes National Single Window samt de tilknyttede funktionaliteter.
 - c. Tilpasning af (det maksimale) datasæt.
 - d. Fastlæggelse af den information, som skal kunne genanvendes.

Kommissionen er opmærksom på, at medlemsstaterne allerede har investeret betydelige beløb i deres respektive National Single Windows. Forslaget lægger derfor op til, at det nye søfartsmiljø med ét kontaktpunkt kan udvikles med grundlag i de eksisterende National Single Windows i de enkelte medlemsstater. Hermed anser Kommissionen, at man fastholder myndighedernes nuværende mulighed for at have adgang til skibenes indberetninger, ligesom medlemsstaterne anses at kunne vælge at opretholde de nuværende (nationale) rapporteringsplatforme. Skibe, som sejler på faste ruter, og som allerede har tilpasset sig en rapportering til landenes (nuværende) National Single Window, har hermed mulighed for at vedblive hermed, mens skibe, som har mange havneanløb på tværs af medlemsstaterne, kan vælge at tilpasse sine systemer til den nye brugerflade.

Kommissionen finder, at med etablering af en fælles brugerflade kan rederierne tilpasse deres forretningssystemer hertil, og dermed kan de reducere administrative byrder, ikke mindst for skibenes besætninger, som ofte foretager indberetningerne.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal inddrages i henhold til TEUF artikel 100, stk. 2, ifølge hvilken der fastlægges foranstaltninger på søtransportområdet, og forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet. *Forslaget behandles i udvalget for transport og turisme (TRAN-udvalget). Udvalget har udpeget Deirde Clune (EPP, Irland), hvis rapport foreløbigt er sat til afstemning den 22. januar 2019.*

4. Nærhedsprincippet

Forslaget skal fremme et indre marked for skibstrafik mellem medlemsstaterne, bl.a. ved at harmonisere kriterierne for skibes indberetninger til myndighederne, indføre et enstrengt system, der inddrager toldoplysninger, og etablere et fælles instrument, som kan lette procedurer ved maritim transport af varer mellem medlemsstaterne.

Der findes ikke internationale instrumenter i regi af FN's søfartsorganisation, IMO, som kan fremme harmonisering på området. Erfaringen med det nuværende meldepligtsdirektiv har desuden vist, at fælles rammer for skibsrapportering i medlemsstaterne ikke har den fornødne fremdrift, når de skal opbygges på et frivilligt grundlag.

Det vurderes derfor, at fælles rammer for skibes rapportering bedst kan opnås ved tilpasning af fællesskabsreguleringen, nu med mere præcise rammer for rapporteringsplatformen.

Regeringen vurderer på den baggrund, at nærhedsprincippet er overholdt.

5. Gældende dansk ret

Det nuværende direktiv er gennemført i dansk ret via en række reguleringer fastlagt i regi af de respektive ressortministerier.

Erhvervsministeriet

- Bekendtgørelse nr. 1021 om teknisk forskrift om et trafikovervågnings- og trafikinformationssystem i danske farvande og havne, som er udstedt med hjemmel i Lov om sikkerhed til søs, senest lovbekendtgørelse nr. 72 af 17. januar 2014.

Miljø- og Fødevareministeriet

- Bekendtgørelse nr. 1396 af 25. november 2016 om modtagefaciliteter for affald fra skibe, om skibes aflevering af affald og havnes affaldsplaner (modtagebekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 873 af 27. juni 2016 om indberetning af oplysninger om farligt eller forurenende gods om bord på skibe.
- Bekendtgørelse nr. 875 af 27. juni 2016 om nødømråder og planer herfor.

Alle udstedt med hjemmel i lov om beskyttelse af havmiljøet (havmiljøloven), senest lovbekendtgørelse nr. 1033 af 4. september 2017.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

- Bekendtgørelse nr. 1462 af 30. november 2016 om sikring af havnefaciliteter, som er udstedt med hjemmel i Lov om havne, lovbekendtgørelse nr. 457 af 23. maj 2012.

Skatteministeriet

- Bekendtgørelse nr. 403 af 3. maj 2012 om toldbehandling, som er udstedt med hjemmel i Toldloven, lovbekendtgørelse nr. 28 af 11. januar 2018.

Udlændinge- og Integrationsministeriet

- Bekendtgørelse nr. 330 af 24. april 2018 om udlændinges adgang til landet, som er udstedt med hjemmel i Udlændingeloven, senest lovbekendtgørelse nr. 1117 af 2. oktober 2017.

6. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Idet Kommissionen foreslår, at det nye rapporteringsregime gennemføres i form af en forordning, vil vedtagelse medføre behov for ophævelse af de nationale bestemmelser, som blev gennemført med henblik på gennemførelse af det nuværende direktiv.

Det er på det foreliggende grundlag ikke muligt at vurdere, hvorvidt den forventede tilpasning af EU's toldlovgivning i medfør af forordningsforslaget vil nødvendiggøre tilpasning af den nationale toldlovgivning.

Økonomiske konsekvenser

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Der vil være visse økonomiske konsekvenser for skibsfarten. Således forventes det, at de større rederier allerede på kort sigt vil omlægge deres forretningsystemer til den fælles brugerplatform. Omkostningerne vurderes dog at være beskedne i forhold til de – på sigt – væsentlige administrative lettelser, som myndighedsrapportering til en ensartet platform på tværs af medlemsstaterne forventes at medføre. Det vurderes således, at forslaget vil medføre administrative lettelser for dansk erhvervsliv på op imod 10 mio. DKK årligt.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vil potentielt være forbundet med væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Kommissionen vurderer, at udviklingen af en fælles brugerflade til brug i de enkelte medlemsstater, opdatering og drift heraf vil løbe op i ca. 100 mio. kr. for perioden 2020 - 2030. Omkostningerne **foreslås afholdt via EU-budgettet i indeværende såvel som i kommende budgetperioder.** Forudsat en dansk finansieringsandel på to pct., vil Danmark finansiere ca. 2 mio. DKK af udgifterne til **etablering og drift af** den fælles brugerflade.

Ud over de statsfinansielle udgifter afholdt via EU's budget forventes der også at være afledte nationale udgifter forbundet med forslaget. Det bemærkes i den forbindelse, at det har kostet ca. 10 mio. kr. at etablere det nuværende danske National Single Window, og driftsomkostningerne løber op i ca. 1 mio. kr. på årsbasis. Det **vurderes på det foreliggende grundlag**, at det danske National Single Window, hvis dette bibeholdes, skal ombygges væsentligt. På nuværende tidspunkt skønnes det ikke muligt at vurdere opgavens omfang nærmere, men der kan være tale om omkostninger svarende til eller højere end de, der blev anvendt på den nuværende platform (10 mio. kr.). Hertil **forventes at komme** en væsentlig øgning af driftsomkostninger som følge af national koordination med den fælleseuropæiske platform, samt en supportfunktion, hvis omfang endnu ikke er endeligt

afklaret. *Det bemærkes, at udgiftsestimaterne er forbundet med betydelig usikkerhed og ikke vurderes mulige at kvalificere nærmere på nuværende tidspunkt.*

Forslaget forventes tillige at kunne have *statsfinansielle* konsekvenser i forbindelse med den igangværende implementering af EU's toldkodeks, herunder særligt de understøttende it-systemer. *Implementeringen heraf indebærer, at hovedparten af de nuværende toldsystemer skal udskiftes. Det fremgår ikke klart af forordningsforslagets konsekvensvurdering, hvorvidt omkostningerne i forbindelse med integrationer på toldsiden er medtaget. Forslaget kan således medføre behov for prioritering af ressourceanvendelsen i Danmark med henblik på at sikre færdigudvikling af allerede vedtagne IT-systemer på toldområdet samt integration mellem de forskellige toldsystemer og kommunikationen til og fra platformen. På det foreliggende grundlag vurderes det med betydelig usikkerhed, at etablering af integrationer og opdateringer af eksisterende toldsystemer kan medføre administrative udgifter for Skatteforvaltningen på op til 25 mio. kr. i engangsudgifter til it-udvikling. De nærmere økonomiske konsekvenser og håndteringen heraf vil blive undersøgt nærmere, herunder hvorvidt Skatteforvaltningen vil kunne implementere ændringerne som forudsat, og om systemtilretningerne vil kunne påvirke og forsinke implementeringen af EU's Toldkodeks (EUTK).*

De afledte nationale udgifter forbundet med forslaget vil som det klare udgangspunkt blive afholdt inden for ministeriernes eksisterende bevilningsrammer, jf. retningslinjerne for den danske EU-beslutningsprocedure og budgetvejledningens pkt. 2.4.1.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Der er ikke identificeret andre konsekvenser. Forslaget forventes derfor ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og Europa.

7. Høring

Forslaget er sendt i høring i Skibsfartspolitisk Specialudvalg den 6. juni 2018 med frist den 20. juni 2018.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Erhverv, Danske Rederier, Rederiforeningen af 2010 og Færgerederierne samt fra Danmarks Skibsmæglerforening:

Dansk Erhverv oplyser, at man ikke har særlige bemærkninger.

Danske Rederier, Rederiforeningen af 2010 og Færgerederierne oplyser, at de overordnet ser positivt på forslaget, idet de ser det som et middel til at

reducere rederiernes administrative byrder ved anløb af EU-havne. **Organisationerne** ville dog have foretrukket en fælles central rapporteringsplatform og opfordrer til, at der arbejdes videre herfor.

Foruden en række tekstnære bemærkninger til artikler i forslaget, gør organisationerne sig flere betragtninger. Blandt andet mener de, at reguleringen bør tilgodese anvendelse af nye neutrale teknologier, og den skal være i stand til to-vejs kommunikation, altså såvel til som fra myndighederne.

Der peges også på en række uklarheder i forslaget, som bør præciseres yderligere, herunder hvilke data, der skal gøres offentligt tilgængeligt.

Organisationerne hilser et samlet datasæt velkommen, men er bekymrede for at tilkomsten af nye rapporteringskrav bliver for fleksibel. De opfordrer derfor til, at rammerne herfor bliver (mere) restriktive.

Anvendelse af fælles databaser, som kan fremme genbrug ved havneanløb, anses som et godt skridt, ligesom organisationerne byder en fælles EU-brugeradgang velkommen.

Organisationerne opfordrer herudover til, at testfasen af den nye brugerflade planlægges hensigtsmæssigt, herunder at involveringen af de såkaldte klare-rer (dvs. den, der sikrer, at rapporteringen bliver udført) sker på frivillig basis, og først når systemerne er operationelle.

Danmarks Skibsmæglerforening bemærker, at forslaget om en kombineret national/fælleseuropæisk brugeradministration kan medføre udfordringer for myndighederne med eksempelvis anvendelse af digitale signaturer.

Foreningen opfordrer til, at der bevares en såkaldt web-adgang til den nye rapporteringsplatform for brugere, der ikke har mulighed for eller finder det økonomisk forsvarligt at etablere en system-til-system adgang.

Foreningen ser udfordringer i at sikre genbrug af data fra forskellige kilder, ligesom en eventuel brug af eksterne leverandører kan føre til øgede ventetider og datanedbrud.

Foreningen bemærker herudover, at tidsterminen for forordningens ikrafttræden falder sammen med det sideløbende arbejde med at implementere det nye EU-Toldkodeks.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forhandlingerne på arbejdsgruppeniveau har under østrigsk formandskab ikke bevæget sig så hurtigt fremad som forventet. Der er generel opbakning

til forslaget formål om at reducere de administrative byrder gennem et mere harmoniseret system for rapportering. Dog er der forskelle medlemsstaterne imellem, når det gælder forslaget ambitionsniveau. Der synes opbakning blandt medlemsstaterne til, at ændre det nuværende direktiv til en forordning. Der synes tillige at være opbakning til intentionerne om, at genanvende informationer mellem forskellige havneanløb. Der har blandt medlemsstaterne været et bredt ønske om at få afklaret en række tekniske og processuelle aspekter i forslaget.

Et væsentligt udestående er spørgsmålet om, hvor harmoniseret meldepligtsystemet bør være, herunder om der også bør udvikles en fælles brugerflade til manuelle rapporteringer. Også spørgsmålet om medlemsstaternes muligheder for at indføre yderligere nationale rapporteringskrav og disses sammenhæng med det fælles system er et tilbageværende udestående. Det samme gælder spørgsmålet om, hvorvidt toldrapporteringer, som foreslået af KOM, bør omfattes af det fælles system.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen er positiv over for tiltag, som vurderes at kunne reducere de administrative byrder for søfartserhvervet, **herunder ved brug af løsninger som muliggør rapportering direkte fra rederiers egne IT-systemer.**

Udvikling af en fælles digital rapporteringsplatform, som kan anvendes af skibsfarten generelt ved anløb af EU-havne, samt yderligere harmonisering af de informationer, som skibsfarten skal rapportere, forekommer således at være velegnede elementer til at opnå byrdelettelser. Under hensyntagen til forhandlingssituationen **arbejder** regeringen derfor for udvikling af en central rapporteringsplatform, der kan tilgodese behovet herfor og sikre en mere effektiv løsning for skibene på EU-plan.

Mindre rederier og skibe, som kun lejlighedsvist anløber EU-havne vil ikke se økonomi i at udvikle IT-løsninger til direkte rapportering fra deres forretningssystemer. Den i forslaget indeholdte mulighed for manuel rapportering via en Web-platform i den enkelte medlemsstat, bør derfor også udvikles, så den i størst muligt omfang følger en fælles struktur på tværs af medlemsstater.

Regeringen **lægger** vægt på, at tilpasninger af nationale systemer skal ske så omkostningseffektivt som muligt for medlemsstaterne, **idet omkostningerne forbundet med forslaget skal stå mål med de forventede gevinster. I den forbindelse arbejder regeringen bl.a. for, at Kommissionen konkretiserer de nødvendige nationale it-løsninger og integrationer med henblik på mere præcist at kunne estimere implementeringsomkostningerne.** Samtidigt skal der arbejdes for at reducere kompleksiteten i de systemer og funktionaliteter,

som Kommissionen lægger op til i forslaget, *herunder gennem en klar og hensigtsmæssig ansvarsfordeling mellem Kommissionen og medlemsstaterne for de driftssystemer, som skal etableres.*

Regeringen kan støtte, at udarbejdelse af nødvendige tekniske standarder kan ske gennem, at Kommissionen gives gennemførelsesbeføjelser til opdatering af bilag og standarder.

Regeringen arbejder ligeledes for, at der ved fastlæggelse af fristerne for ibrugtagning af de foreslåede it-løsninger tages hensyn til allerede igangsatte it-udviklingsprojekter, som følger af EU-lovgivning.

Endelig lægger regeringen vægt på, at drøftelser vedrørende forslaget ikke foregriber forhandlingerne om EU's kommende finansielle ramme (MFF) for perioden 2021-2027 samt for perioden herefter.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotat blev fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 3. juli 2018.

Forordningsforslag om program for et digitalt Europa under EU's flerårige finansielle ramme for 2021-2027- KOM (2018) 434

Notatet er en opdatering af grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018. Ændringerne er fremhævet med fed/kursiv.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte d. 6. juni 2018 forslag til forordning om programmet for et digitalt Europa for perioden 2021-2027. (KOM(2018)434). Programmet er et af flere underliggende sektorretsakter til Kommissionens overordnede forslag til EU's kommende flerårige finansielle ramme 2021-2027 (kaldet 'MFF'). Der foreslås afsat en samlet ramme på 8,19 mia. euro til programmet i den kommende MFF.

Formålet med programmet er at understøtte EU's digitale omstilling til gavn for borgere og virksomheder, ved at stille et udgiftsinstrument til rådighed, for de operationelle krav til kapacitetsopbygning indenfor digitale områder, og som udnytter synergien mellem dem. Programmet består af følgende fem områder: højtydende databehandling (supercomputere), kunstig intelligens, cybersikkerhed og tillid, højtudviklede digitale færdigheder samt udrulning, brug af digital kapacitet og interoperabilitet. Programmet skal sikre storstilet udrulning, anvendelse og optag af disse teknologier bl.a. gennem etablering af et netværk af digitale innovationshubs på tværs af medlemsstaterne.

Programmet for det digitale Europa vil være forbundet med statsfinansielle konsekvenser. De nærmere specifikke konsekvenser vil afhænge af den endelige aftale for MFF'en. Forslaget vurderes desuden potentielt at kunne komme danske virksomheder til gavn gennem støtte til digital omstilling og ibrugtagning af nyere teknologier gennem øget adgang til investeringer, ekspertise samt testfaciliteter. Forslaget vurderes endvidere at ville kunne komme den digitale transformation af den offentlige sektor i Europa til gode med bl.a. særligt fokus på grænseoverskridende brug af offentlige digitale tjenester.

Regeringen støtter, at det digitale område prioriteres inden for rammerne af regeringens generelle holdning til MFF'en om, at EU's udgiftsniveau ikke skal overstige 1,00 pct. af EU27's BNI.

Regeringen vil fremme de elementer i programmet, der bidrager til vækst og konkurrence og skaber merværdi for virksomheder og for offentlige myndigheder, ligesom regeringen finder, at programmet særligt bør fokusere på at styrke EU's konkurrenceevne og position i den globale digitale

økonomi samt prioriterer elementer, hvor EU-budgettet leverer en værdi, som ikke kan leveres af medlemsstaterne alene.

Regeringen arbejder for, at der bør være en vis grad af fleksibilitet i definitionen af de fem fokusområder, så det er muligt at inkludere andre relevante og nye teknologiske udviklinger i løbet af programperioden. Medlemsstaterne bør inddrages tæt i udvælgelsen og brugen af hubs, som ligeledes bør sammentænkes med eksisterende nationale enheder, idet de statsfinansielle konsekvenser bør minimeres. Regeringen lægger derfor vægt på, at der er fleksible rammer for udvælgelse og fordeling af hubs og for deres opsætning og aktiviteter. Regeringen lægger desuden vægt på, at medlemsstaterne bliver inddraget tæt i uddelingen af midler under programmet efter dets vedtagelse, herunder i vedtagelse af arbejdsprogrammerne, der skal udmønte programmet.

Sagen er på dagsordenen for Rådsmødet (transport, telekommunikation og energi - teledelen) den 3.- 4. december med henblik på generel indstilling.

2. Baggrund

Den nuværende flerårige finansielle ramme er gældende frem til 2020, og der skal således forhandles en ny ramme gældende fra 2021. Det følger af artikel 312 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde, at den flerårige finansielle ramme fastlægges for en periode på mindst fem år, og at de årlige budgetter skal overholde den flerårige finansielle ramme.

Kommissionen har fremsat forslag til forordning om den overordnede finansielle ramme (KOM(2018)322), som skal vedtages af Rådet med enstemmighed, når Europa-Parlamentet har givet sin godkendelse med et flertal af sine medlemmer.

Kommissionens forordning om program for et digitalt Europa er ét af flere underliggende sektorretsakter til det overordnede forslag til EU's kommende flerårige finansielle ramme (kaldet 'MFF').

Det nye program er en del af kapitlet "Det indre marked og det digitale område" i det overordnede forslag til EU's langsigtede budget og er en opfølgning på strategien for det digitale indre marked fra maj 2015. Digitalt Europa skal således gennem finansiering og investering komplementere arbejdet med den lovgivningsmæssige ramme, som følger af strategien for det digitale indre marked.

Forhandlingerne af den næste MFF forventes at blive særligt komplekse og udfordrende i lyset af Storbritanniens udtræden af EU, hvilket efterlader et

betydeligt hul i finansieringen. Endvidere ligger finansieringsperiodens udløb efter det danske EU-formandskab i efteråret 2025, hvorfor der kan være synergieffekter mellem dansk indsats på digitaliseringsområdet og udmøntningen af dette program med henblik på et værdiskabende og samtidig omkostningseffektivt dansk EU-formandskab på digitaliseringsområdet.

3. Formål og indhold

Formål, anvendelsesområde og overordnet ramme

Det overordnede formål med programmet er at understøtte den digitale stilling af de europæiske økonomier og samfund til gavn for borgere og virksomheder. Programmet skal styrke EU's kapaciteter på nøgleområder inden for digitale teknologier gennem storstilet udrulning og anvendelse af digitale tjenester og teknologier inden for den private sektor, områder af offentlig interesse *og i relevante offentlige myndigheder*.

De enheder, der er støtteberettigede, skal være etableret enten i en medlemsstat, et tredjeland, der er associeret med programmet eller en enhed eller international organisation, der *er* oprettet efter EU-retten.

Programmet *foreslås oprettet med* en samlet ramme på **8,19 mia. euro (2018-priser)** for perioden 2021-2027 i løbende priser, som er fordelt på følgende fem områder, højtydende data behandling (supercomputere), kunstig intelligens, cybersikkerhed og tillid, højtudviklede digitale færdigheder samt udrulning, brug af digital kapacitet og interoperabilitet. Programmets indledende aktiviteter under de fem områder er specificeret i et teknisk bilag til forordningen.

Programmets fem fokusområder

Højtydende databehandling (supercomputere)

Det økonomisk set største delprogram i digitalt Europa har til formål at opbygge og styrke EU's højtydende databehandling og databehandlingskapacitet.

Programmet vil sikre mere effektiv og bredere anvendelse af højtydende computere i både den private og den offentlige sektor, herunder i små og mellemstore virksomheder bl.a. gennem et netværk af kompetencecentre i hver medlemsstat.

Programmet vil sigte mod at udrulle, koordinere og drive en supercomputer- og datainfrastruktur i verdensklasse med eksaskala-kapacitet (dvs. en trillion eller 10¹⁸ beregninger pr. sekund) senest i regnskabsåret 2022/2023 og post-eksaskala-faciliteter (faciliteter der er tusind gange hurtigere end eksaskala) senest i regnskabsåret 2026/27. Infrastrukturen skal være tilgængelige på

ikke-kommerciel basis til offentlige og private brugere samt offentligt finansieret forskning.

Programmet skal desuden udrulle brugsklare/operationelle teknologier med henblik på at opbygge et integreret og højtydende databehandlingsøkosystem i EU, der omfatter alle videnskabelige og industrielle segmenter i værdikæden, herunder hardware, software, applikationer, tjenester, sammenkoblinger og it-færdigheder.

Initiativerne under delprogrammet vil bygge på den fornyede europæiske strategi om højtydende computere fra marts 2017, der har til formål at fremme EU's supercomputer-kapabiliteter inden for bestemte sektorer. ***Det forventes, at det fælles europæiske projekt om fremtidens supercomputer, European High Performance Computing (EURO-HPC), som Danmark har tilsluttet sig i september 2018, vil modtage midler fra programmet samt fordele videre.***

Kunstig intelligens

Delprogrammet har til formål at bidrage til at styrke EU's kapacitet inden for kunstig intelligens samt fremme udbredelse og anvendelse af teknologien i EU. Delprogrammet skal desuden gøre mulighederne inden for kunstig intelligens tilgængelige for virksomheder (herunder for de mindste) og offentlige myndigheder. Endelig skal programmet konsolidere og sammenkoble eksisterende faciliteter for at teste og eksperimentere med teknologien i medlemsstater.

Der stilles forslag til fælles "europæiske biblioteker" for algoritmer, som vil blive tilgængelige for alle relevante parter for at understøtte offentlige og private aktørers brug af teknologien. Der stilles desuden også forslag om etablering af fælles "dataområder", der samler offentlige informationer og dermed bliver datagrundlag for kunstig intelligens-løsninger. Der vil blive oprettet et netværk af digitale innovationshubs (uddybet nedenfor), der vil tilbyde åbne platforme og adgang til data mhp. at hjælpe mindre virksomheder og startups ***samt myndigheder*** med at teste og anvende kunstig intelligens.

Forslaget imødeser investering på tilsvarende niveau fra medlemsstaterne i faciliteter til at teste og eksperimentere med kunstig intelligens inden for vigtige sektorer af offentlig interesse. Faciliteterne skal være tilgængelige for alle relevante aktører og tilkobles netværket af digitale innovationshubs.

Delprogrammet vil understøtte initiativerne i Kommissionens meddelelse om kunstig intelligens fra den 25. april 2018 (se grund- og nærhedsnotat fra 5. juni 2018 om Kommissionens meddelelse om kunstig intelligens for Europa, KOM(2018) 237)).

Cybersikkerhed og tillid

Delprogrammet vil bidrage til øget beskyttelse af EU's digitale økonomi ved en styrkelse af EU's industrielle potentiale og konkurrenceevne inden for cybersikkerhed. Det vil endvidere forbedre både private og offentlige setors kapacitet til at beskytte europæiske borgere og virksomheder mod cybertrusler, bl.a. ved at styrke deres implementering af direktivet om net- og informationssikkerhed.

Konkret vil midlerne under delprogrammet supplere investeringer fra medlemsstaterne og blive brugt til at investere i avanceret cybersikkerhedsudstyr og -værktøjer samt relevant datainfrastruktur. Herudover vil programmet fremme anvendelse af viden, teknisk kapacitet og færdigheder inden for cybersikkerhed via samarbejde med nationale kompetencecentre. Derudover er det målet at sikre bred udrulning af nyeste cybersikkerhedsløsninger på tværs af økonomien.

Endelig vil delprogrammet være med til at sætte medlemsstaterne og den private sektor i stand til at leve op til bestemmelserne i NIS-direktivet om tiltag for fælles højt niveau af sikkerhed for netværks- og informationssystemer på tværs af EU.

Kommissionen har i september 2018 fremlagt et forslag til forordning om etablering af et europæisk industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed (KOM (2018) 630), hvis bestyrelse forventes at udmønte de relevante midler til ovenstående aktiviteter under dette delprogram.

Højtudviklede IT-færdigheder

Delprogrammet skal understøtte udviklingen af avancerede digitale færdigheder i EU inden for de relevante digitale områder for den eksisterende og fremtidige arbejdsstyrke. Dette skal sikre en større europæisk talentmasse og understøtte større professionalisme særligt ift. højtydende computere, analyse af big data, cybersikkerhed, 'distributed ledger'-teknologi (fx blockchain), robotteknologi og kunstig intelligens.

Konkret skal delprogrammet:

- Støtte tilrettelæggelse og afholdelse af længerevarende uddannelses- og kursusforløb for studerende, it-professionelle og arbejdsstyrken generelt.
- Støtte tilrettelæggelse og afholdelse af kortere uddannelses- og kursusforløb for iværksættere, ledere af små virksomheder og arbejdsstyrken generelt.
- Støtte til oplæring på arbejde samt praktikophold/traineeforløb for studerende, unge iværksættere og nyuddannede.

De digitale innovationshubs vil være primært ansvarlige for at gennemføre målrettede programmer, der skal hjælpe små og mellemstore virksomheder og offentlige administrationer med at udstyre deres personale med de *nødvendige* færdigheder for at udnytte mulighederne i nye teknologier.

Udrulning, bedste brug af den digitale kapacitet og interoperabilitet

Delprogrammet skal sikre større og bedre udrulning af digitale teknologier til at styrke EU's *kapaciteter* hos både offentlige og private aktører samt fremme interoperabilitet. Dette skal sikres ved at lette offentlige myndigheder og (især små og mellemstore) virksomheders adgang til teknologi og know-how særlig gennem etablering og styrkelse af et netværk af digitale innovationshubs.

Delprogrammet bl.a. skal sikre:

- At aktører i den offentlige sektor og områder af offentlig interesse (såsom sundhed, uddannelse, retsvæsen, transport, energi, miljø, kulturelle og kreative sektorer m.fl.) kan anvende, teste og få adgang til de nyeste digitale teknologier, herunder særligt inden for højtydende computere, kunstig intelligens og cybersikkerhed. Projekter inden for de nævnte områder vil støttes i regi af programmet, men programmet indfører ikke i sig selv en forpligtelse om deltagelse for medlemsstaterne i de enkelte projekter.
- Udrulning, drift og fastholdelse af transeuropæisk interoperabel infrastruktur inden for digitale tjenester relateret til den offentlige forvaltning i sammenhæng med nationale og regionale tiltag.
- Støtte europæiske virksomheders, særligt SMV'ers, brug af avancerede digitale teknologier, herunder særligt inden for højtydende computere, kunstig intelligens, cybersikkerhed og fremtidige teknologier.
- Støtte udvikling, test, implementering, genbrug og udrulning af interoperable digitale løsninger til offentlige myndigheder på EU-niveau samt fremme af interoperabilitetsrammer. Løsningerne skal leveres gennem en datadreven platform.
- Sikre en løbende kapacitet på EU-niveau til at observere, analysere og omstille til digitale trends samt dele og udbrede bedste praksis.
- Støtte samarbejde om et europæisk økosystem for betroet infrastruktur, som bygger på distributed ledger-teknologien (fx blockchain), herunder støtte til interoperabilitet, standardisering og grænseoverskridende løsninger.

Digitale innovationshubs

Digitale innovationshubs spiller en central rolle for programmets fem hovedområder ved at bidrage til implementering af programmet gennem fire opgaver:

1. Tilbyde assistance til digital omstilling (herunder test- og prøvefaciliteter) målrettet SMV'er og midcap-selskaber bl.a. i sektorer, som halter efter i brugen af digitale teknologier.
2. Overføre ekspertise og knowhow mellem regioner gennem etablering af netværk mellem SMV'er og midcap-selskaber i forskellige regioner.
3. Tilbyde teknologi- og sektorspecifikke services (fx ekspertise, software, udstyr og testfaciliteter) til offentlige myndigheder og organisationer, SMV'er og midcap-selskaber inden for bl.a. kunstig intelligens, højtydende computere og cybersikkerhed. De enkelte hubs kan specialisere sig inden for bestemte områder.
4. Tilbyde finansiel støtte til tredjeparter under delprogrammet relateret til højtudviklede it-færdigheder.

De digitale innovationshubs kan modtage tilskud fra programmet, **og der forventes medfinansiering fra medlemsstater på et tilsvarende niveau.**

I løbet af programmets første år, vil det indledende netværk af hubs skulle etableres. Medlemsstaterne skal indstille kandidater (organisatoriske enheder/institutioner), der så skal konkurrere om tildeling af status som digital innovationshub under dette program gennem en åben udbudsproces, som bygger på en række kriterier såsom digitale, ledelsesmæssige og finansielle kompetencer og kapaciteter. Kommissionen vil udvælge kandidater til det indledende netværk under hensyntagen til budget, virksomhedernes behov, det offentliges interesse samt geografisk balance. Netværket vil kunne drage nytte af, og koordinere med allerede eksisterende hubs, **herunder de, som i dag modtager finansiering under Horizon 2020-programmet, om end disse har primært fokus på forskning frem for bred udrulning af modnede teknologier.** Derigennem understøttes andre programmer og udvalgte hubs styrkes og opskaleres.

De efterfølgende digitale innovationshubs udvælges efter en lignende åben udbudsproces mhp. at sikre den bredest mulige geografisk udbredelse. Antallet af hubs i medlemsstaterne skal være proportionel med befolkningstallet, og der skal være minimum en hub pr. medlemsstat i det endelige netværk.

Særlige enheder kan udpeges i yderregioner for at imødegå særlige behov og udfordringer i disse områder.

Snitflader til andre programmer

Kommissionens har sideløbende fremsat to andre forslag på det digitale område, der begge har snitflader til nærværende program.

Kommissionens forslag om Connecting Europe Facility (CEF) indeholder øget finansiering på op til 2,7 mia. euro i 2018-priser til digitale infrastrukturprojekter på tværs af EU, herunder adgang til de mest moderne bredbåndsforbindelser.

Forslaget om Horizon Europe (som opfølgning på Horizon 2020) vil forsætte og styrke finansieringen af forskning og innovation relateret til nye digitale teknologier. Digitalt Europa vil bygge ovenpå resultaterne fra forskning og innovation i nye teknologier fra Horizon Europe ved at sikre **bred** udrulning af teknologierne gennem de nødvendige kapaciteter og infrastruktur.

Udmøntning af midler/støtteformer

Der kan ydes finansiering under programmet i henhold til, hvad der er fastsat i den generelle finansforordning, herunder særligt gennem udbud, tildeling af tilskud samt kombineret af støtte og finansielle instrumenter.

Gennemførelse af programmet gennem vedtagelse af arbejdsprogrammer

Programmet – **og herunder udrulningen af digitale innovationshubs** - gennemføres via arbejdsprogrammer, der vedtages som flerårige programmer eller som årlige programmer, der dækker et eller flere specifikke mål i forordningen. Det angives i forslagens indledende bemærkninger, at Kommissionen bør tillægges gennemførelsesbeføjelser efter rådgivningsproceduren med henblik på vedtagelsen af arbejdsprogrammerne.

Det første flerårige arbejdsprogram, som i udgangspunktet spænder over hvert 2. år, skal være rettet mod de indledende aktiviteter inden for de fem fokusområder specificeret i bilaget til forordningen. Efterfølgende arbejdsprogrammer kan omfatte aktiviteter, der ikke er fastsat i bilaget, forudsat at de stemmer overens med målene i forordningen.

Monitorering, evaluering og ikrafttrædelsesbestemmelser.

Der er fastsat indikatorer knyttet til de fem delprogrammer/fokusområder til monitorering af programmets gennemførelse og fremskridt med hensyn til opfyldelsen af de generelle og specifikke mål (jf. forordningens bilag II).

Forordningen indebærer, at Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter med henblik på at ændre bilag II for om nødvendigt at evaluere, justere eller supplere indikatorerne.

Kommissionen skal senest 4 år efter forslaget ikrafttrædelse gennemføre en midtvejsevaluering af programmet samt gennemføre en endelig evalueringen ved afslutningen af programmets gennemførelse eller senest fire år efter afslutningen af den fastsatte periode. Kommissionen foreslår, at forslaget træder i kraft på tyvendedagen efter sin offentliggørelse i EU-Tidende.

Projekter, som er omfattet af det første arbejdsprogram vil som udgangspunkt være støtteberettigede fra og med den 1. januar 2021.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF art. 322 medlovgiver.

Sagen behandles i Europa-Parlamentets udvalg om Industri, Forskning og Energi (ITRE-udvalget). Angelika Mlinar (ALDE, Østrig) er udpeget som ordfører på forslaget. Ordførerens udkast til rapport blev offentliggjort den 13. juli 2018, og ændringsforslag blev fremsat 13. september. Udvalget har stemt om forslaget den 21. november.

Rapporten afspejler generelt støtte til formålet med en ny forordning om et særskilt digitalt program om at styrke EU's kapaciteter og sikre udrulning og anvendelse af teknologier og lægger særligt vægt på at styrke EU's strategiske autonomi i den globale digitale økonomi gennem programmet. Det fremsættes ønske om, at Europa-Parlamentet overvåger udarbejdelsen af de konkrete arbejdsprogrammer for at sikre programmets overordnede mål.

Netværket af digitale innovationshubs findes særlig vigtigt, og der bør ifølge ordføreren være bredest mulig geografisk spredning af hubs, herunder også i de enkelte medlemsstater. Etableringen af minimum en hub per region er en prioritet.

Det understreges desuden, at støtteberettigede enheder skal være etableret i EU, og at samarbejde med tredjelande, herunder EFTA-lande ikke er passende i dette programs kontekst. Ethiske overvejelser ønskes ligeledes nævnt særligt ift. kunstig intelligens. Der fremhæves desuden, at europæiske partnerskaber mellem Kommissionen og offentlig og/eller private parter kan modtage midler under programmet. Endelig opfattes den samlede ramme som et minimum, ligesom synergier med andre relevante programmer bør prioriteres.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da det siger mod at udnytte synergier i den digitale økonomi på tværs af EU-landene.

Det vurderes nødvendigt med en indsats på EU-niveau for i fællesskab at finansiere og koordinere foranstaltninger i en skala, der kan stå mål med udfordringerne, og sikre, at fordelene ved nye digitale teknologier deles fuldt ud på tværs af Europa. Det vurderes, at medlemsstater ikke alene kan opskalere eller foretage de nødvendige investeringer i digitalisering og teknologier på det niveau, der er nødvendigt for at styrke EU's konkurrenceevne og adressere transnationale udfordringer fx gennem øget interoperabilitet, udveksling af ekspertise og kombineret finansiering.

Derudover bemærkes det, at dele af programmet omhandler emner, hvor medlemsstaterne har enekompetence. Samlet set finder regeringen, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forordningen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Programmet for det digitale Europa vil som en del af flerårige finansielle ramme være forbundet med statsfinansielle konsekvenser for Danmark. Kommissionen *foreslår et samlet* udgiftsniveau for programmet på 8,19 mia. euro (*2018-priser*) over perioden 2021-2027. *Forudsat en dansk finansieringsandel på ca. 2 pct. som i dag vil Danmark finansiere ca. 1,2 mia. kr. til programmet over perioden.* De nærmere specifikke konsekvenser vil afhænge af den endelige aftale for den flerårige finansielle ramme.

Forslaget vurderes at have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske konsekvenser, da det forventes at kunne komme danske virksomheder til gavn gennem støtte til digital omstilling og brug af nyere teknologier gennem øget adgang til investeringer, ekspertise og prøvefaciliteter, samt at forslaget gennem støtteaktiviteter rettet mod offentlige myndigheder forventes at kunne bidrage til at fremme digitaliseringen af offentlige løsninger og øge interoperabiliteten og sammenhængen mellem de europæiske offentlige tjenester til gavn for virksomheder og borgere, da disse

indsatser kan nedbringe administrative byrder og fjerne hindringer for et velfungerende indre marked.

Det vurderes således, at forordningsforslaget kan medføre administrative lettelser for erhvervslivet. Omfanget af disse byrdelettelser vil afhænge af den konkrete udmøntning af forslaget i Danmark.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål samt Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik med frist for bemærkninger den 26. juni 2018. Der er indkommet høringssvar fra LO samt efterfølgende fra Dansk Industri, som sammenfattes nedenfor.

LO finder det glædeligt, at Kommissionen med Digitalt Europa imødekommer flere af de aktuelle udfordringer på det europæiske arbejdsmarked. Overordnet er **LO** positivt stemt for etableringen af Digital Europaprogrammet.

Det er for **LO** essentielt, at EU proaktivt investerer i den teknologiske udvikling og fremmer adgangen til ny teknologi for virksomheder og borgere. Kunstig intelligens kommer til at spille en væsentlig rolle i fremtidens arbejdsmarked, og det er derfor nødvendigt at sikre en passende etisk og retslig ramme for udviklingen og brugen af kunstig intelligens.

LO stiller sig derfor positivt over for Kommissionens proaktive engagement om at investere i platforme, der kan udvikle kunstig intelligens og skabe synlighed og tilgængelighed for små og mellemstore virksomheder.

LO hilser budgettet på ca. 700 mio. euro til fremme af digitale færdigheder velkomment. Det er væsentligt at færdigheder ikke kun afgrænses til ”højtudviklede IT-færdigheder”. **LO** mener derfor, det er afgørende, at man fra dansk side arbejder for at sikre et bredere anvendelsesområde for disse midler, således at de sammentænkes med EU’s uddannelsesmål og den europæiske søjle for social rettigheder.

De ’digitale innovation hubs’ spiller en central rolle i at åbne op for teknologisk ekspertise og testfaciliteter. **LO** mener, at man fra dansk side bør sammentænke AMU-systemet med de digitale hubs og høste de potentielle synergieffekter heri. AMU-systemet og VEU-reformen af 2017 har et øget

fokus på den digitale omstilling og en tæt relation mellem disse (digitale hubs) kunne øge tilgængeligheden og bidrage til en styrket efter- og videreuddannelse, samt en mere fair omstilling.

LO mener, at disse hubs bør 'forbindes' til industrien og de sektorer, hvor digitale færdigheder er særligt efterspurgt. Der vil endvidere være behov for flere hubs nationalt, hvis man sikrer en 'bred' tilgængelighed.

LO finder, at det bør tydeliggøres i forslaget, hvordan Digitalt Europa gavner de europæiske lønmodtagere, herunder hvordan en fair omstilling sammentænkes med et digitaliseret indre marked, hvilket blot er kort nævnt ift. hvordan programmet vil komplimentere Globaliseringsfonden og dens anvendelsesområde.

Det er afslutningsvist væsentligt for **LO** at synliggøre, hvordan synergiefekterne vil materialisere sig i forbindelse med Digital Europa-programmet og fondene, herunder særligt ESF+.

LO vil aktivt bidrage til arbejdet med de digitale innovationshubs, og anbefaler, at regeringen inddrager arbejdsmarkedets parter i implementeringen af Digital Europa-programmet.

Dansk Industri (DI) anerkender fuldt ud, at Digital Europa-programmet har potentiale til at forstærke den teknologiske sektor i Europa. DI mener, at programmet skal fokusere på de områder, hvor det kan skabe merværdi for medlemsstaterne.

Derfor mener DI, at programmet bør fokusere særligt på indkøb af supercomputere (High Performance Computers) og opbygning og styrkelse af kernekapaciteter inden for kunstig intelligens. DI hilser initiativet om at pulje ressourcer fra medlemsstater for at muliggøre en finansiering velkommen, da det vil øge medlemsstaternes konkurrencedygtighed på det globale marked.

DI anerkender, at der er et behov for at sætte en passende regulatorisk ramme for programmet, og at denne ramme bør være proportionel, fleksibel og anerkende, at det digitale område er under konstant udvikling. Derudover mener DI, at det er afgørende, at overbureaukratisering ikke kvæler innovation.

Derfor anbefaler DI, at den nye regulatoriske ramme for Digital Europa-programmet så vidt muligt bygger på allerede eksisterende lovgivning.

DI mener, at de digitale hubs bør tildeles tilstrækkelig frihed og fleksibilitet til at definere deres interne organisation, målsætninger og arbejdsmetoder.

Derudover mener DI, at det er yderst vigtigt, at de digitale hubs kan modtage yderligere finansiering fra andre offentlige og/eller private instanser, selv udenfor EU. Samtidig bør de digitale hubs udveksle "best practises" og samarbejde mhp. at styrke deres aktiviteter på tværs..

DI støtter Kommissionens hensigt om at sikre, at den eksisterende og fremtidige arbejdsstyrke bør tilegne sig avancerede digitale kompetencer gennem lang- og kortvarige træningsforløb samt traineeforløb på arbejdspladsen.

DI betoner vigtigheden af cybersikkerhed i forhold til computere, netværk og programmer, men også som et middel til at sikre den digitale fremtid. Derfor giver DI sin fulde støtte til den Kommissionens forslag om at investere 2 mia. euro i at varetage og styrke færdigheder inden for cybersikkerhed.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er indtrykket, at der er bred støtte til formålet med Kommissionens forslag. Der er enighed blandt medlemsstaterne om, at der er behov for et særskilt digitalt program, ligesom de udvalgte delprogrammer har fået en positiv modtagelse fra de fleste medlemsstater.

Til trods for overordnet opbakning har der dog blandt medlemsstaterne været en gennemgående bekymring for programmets governance-setup, herunder behovet for stærkere inddragelse af medlemsstaterne, samt koordinering med øvrige programmer. Efter et bredt ønske i Rådet lægger det østrigske formandskab op til en overordnet koordinerende komité under undersøgelsesproceduren for at sikre tydelig inddragelse af medlemsstaterne bl.a. ved vedtagelse de konkrete arbejdsprogrammer, som skal udmønte programmet.

En række medlemsstater har desuden ønsket større fleksibilitet i programmet, så det bliver muligt at inkorporere nye teknologiske udviklinger. Det østrigske formandskab sigter på den baggrund mod justeringer, som kan styrke fleksibiliteten uden at udvande de udvalgte delprogrammer.

Generelt har der været ønske om at udvælgelse og finansiering af hubs samt deres påtænkte rolle og aktiviteter fremstår klarere. Der er således

brede ønske om at der tages højde for medlemsstaternes holdning i udvælgelsen af hubs samt deres rolle og aktiviteter, så hubs giver mening ift. behovet, ekspertisen og eksisterende enheder i de forskellige lande og regioner. Det østrigske formandskab lægger op til at styrke medlemsstaternes indflydelse på processen og lægger generelt op til ikke at specificere kravene for at sikre tilpas fleksibilitet i udrulning af hubs, og i deres opsætning, rolle og aktiviteter.

En gruppe af medlemsstater ønsker desuden at fokus på mindre udviklede regioner optræder tydeligere ift. hubs og programmet generelt ligesom mere basale digitale færdigheder også ønskes inkluderet i delprogrammet vedr. færdigheder. En anden gruppe medlemsstater ønsker omvendt fokus på at styrke EU's konkurrence ved at fokusere på frontløbervirksomheder. Det østrigske formandskab har fundet en balance med henvisninger til bredt geografisk dækning samtidig med at fokus på de avancerede teknologiområder fastholdes.

Forslaget forventes behandlet på Rådsmødet (transport, tele og energi) den 4. december, og det østrigske formandskab ønsker at opnå en delvis generel indstilling, hvor der undlades beslutninger om de konkrete beløb og andre horisontale MFF-spørgsmål, i lyset af de parallelle drøftelser om den samlede flerårige finansielle ramme.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at udgiftsniveauet i næste MFF samlet set holdes på 1 pct. af EU27's BNI, og at alle EU-budgettets udgifter skal afholdes inden for dette loft. Inden for disse rammer er det regeringens holdning, at der skal ske en indholdsmæssig omprioritering af EU's udgifter, så EU-budgettet i højere grad målrettes EU-merværdiskabende tiltag, herunder bl.a. vækst- og konkurrenceskabende initiativer og excellencebaseret forskning. Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende programmet for et digitalt Europa, ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU's BNI.

Under hensyntagen til denne generelle position, mener regeringen, at det er positivt, at det digitale område prioriteres. Initiativer i programmet, der vil bidrage til vækst og konkurrence samt understøttelse, udrulning og anvendelse af forskning, bør fremmes.

Regeringen finder, at programmet særligt bør fokusere på at styrke EU's konkurrenceevne og position i den globale, digitale økonomi. Regeringen finder desuden, at programmet bør prioritere de elementer, *der bibringer*

synergier, så EU-budgettet leverer en værdi, som ikke kan leveres af medlemsstaterne alene.

Regeringen finder det derfor vigtigt, at aktiviteterne under programmet, herunder særligt de digitale innovationshubs, skaber merværdi for særligt små og mellemstore virksomheder og for offentlige myndigheder **på omkostningseffektiv vis** samt bidrager til at accelerere den digitale udvikling hos frontløbere. **Medlemsstaterne bør inddrages tæt i udvælgelsen og** brugen af hubs, **som ligeledes** bør sammentænkes med eksisterende **nationale** enheder, **idet de statsfinansielle konsekvenser bør minimeres, ligesom** indsatsen bør overvåges og effekten heraf evalueres løbende. **Regeringen lægger derfor vægt på, at der er fleksible rammer for udvælgelse og fordeling af hubs og for deres opsætning og aktiviteter.**

I forlængelse af dette **arbejder regeringen for**, at der bør være en vis grad af fleksibilitet i de fem fokusområder, så det er muligt at inkludere andre relevante og nye teknologiske udviklinger. Regeringen **lægger desuden vægt på**, at medlemsstaterne bliver inddraget tæt i uddelingen af midler under programmet efter dets vedtagelse. **Det gælder ligeledes i vedtagelse af arbejdsprogrammerne, der skal udmønte programmet.**

Regeringen er positiv over for de styrkede europæiske investeringer og samarbejde om højtydende databehandling og supercomputere, og vil arbejde for, at programmets initiativer ud over at bidrage til forskning, også i højere grad bliver relevant for erhvervslivet, herunder små og mellemstore virksomheder.

Regeringen støtter programmets fokus på kunstig intelligens, herunder tilgængeliggørelse af data, investeringer i faciliteter på tværs af EU med henblik på at sikre EU et forspring på globalt plan samt arbejdet for at tilgængeliggøre teknologien i højere grad for flere virksomheder og offentlige myndigheder.

Regeringen støtter arbejdet med at styrke EU's industrielle potentiale og konkurrenceevne inden for cybersikkerhed samt forbedre både den private og offentlige sektors kapaciteter på området som led i at øge tilliden til den digitale transformation, idet arbejdet skal respektere medlemsstaternes kompetence vedrørende national sikkerhed og forsvar.

Regeringen finder det positivt, at der sættes fokus på og investeres i at styrke højtudviklede digitale færdigheder, idet det dog bemærkes, at medlemsstaterne har hovedansvaret for denne opgave. Det er vigtigt, at indsatsen har et tilpas bredt anvendelsesområde, så erhvervslivets efterspørgsel på kompetencer kan imødekommes.

Regeringen finder det positivt, at der er fokus på at fremme interoperabilitet og finder det væsentligt, at det fælleseuropæiske arbejde med den digitale transformation af den offentlige sektor styrkes og der skabes bedre sammenhæng i udbud og lettere brug af grænseoverskridende offentlige digitale tjenester fortsættes. ***Samtidig bør fælleseuropæiske standarder være lettilgængelige for myndigheder og virksomheder.***

Regeringen arbejder for, at de eksisterende og fremtidige digitale løsninger på EU-plan ***indtænkes*** i EU's store digitale programmer ***med henblik på at understøtte*** medlemsstaterne ***hver især men også for at skabe samarbejde og videndeling medlemsstaterne imellem.*** Dette bør ske på en måde, der ikke medfører uforholdsmæssige omkostningsfulde tilpasninger af eksisterende dansk infrastruktur og digitale løsninger. Regeringen finder det i den forbindelse vigtigt at bevare kontrol med danskernes sundhedsdata for at sikre borgernes patientrettigheder.

Regeringen finder det vigtigt, at der drages nytte af eksisterende tiltag, at det bliver nemt for virksomhederne og offentlige myndigheder at anvende programmets aktiviteter, og at administrationen af programmet ikke bliver tung.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om forslaget i grund- og nærhedsnotat den 5. juli 2018.

STCW-direktivet: Direktivforslag om minimumsuddannelsesniveaueet for søfartserhverv, KOM (2018) 315

Notatet er en opdatering af grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. juni 2018. Ændringerne er fremhævet med fed/kursiv.

1. Resumé

*Europa-Kommissionen fremsatte den 24. maj 2018 forslag om ændring af **direktiv om minimumsuddannelsesniveaueet for søfartserhverv (herefter STCW-direktivet)**. Formålet med forslaget er at forenkle eksisterende EU-rammebestemmelser for uddannelse og gensidig anerkendelse af søfarende og tilpasse direktivet i forhold til ændringer gennemført i STCW-konventionen samt effektivisere EU's procedure for anerkendelse af tredjelandes maritime uddannelser og sønæringsbeviser, der foretages af Det Europæiske Agentur for Søfartssikkerhed (EMSA).*

Forslaget omfatter således en række ændringer til internationalt fastsatte uddannelseskraav som følge af ændringer til STCW-konventionen, nye administrative bestemmelser for anerkendelse af tredjelandes uddannelser og sønæringsbeviser samt krav til anvendelsesområdet for ordningen om gensidig anerkendelse af sønæringsbeviser mellem medlemsstaterne.

Forslaget finder sin baggrund i en undersøgelse af direktivet gennemført af Kommissionen som led i programmet for målrettet og effektiv regulering (REFIT).

*Det vurderes ikke, at forslaget vil medføre væsentlige økonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes **heller ikke** at medføre behov for tilpasninger af dansk lovgivning, idet dele af forslaget allerede er implementeret i dansk ret som led i gennemførelsen af ændringer til STCW-konventionen, som forslaget i vid udstrækning gennemfører i EU-retten.*

Sagen ventes på dagsordenen for transportrådsmødet den 3. december 2018 med henblik på generel indstilling.

2. Baggrund

Kommissionen har den 24. maj 2018 fremsat forslag til direktiv om ændring af direktiv 2008/106/EF om minimumsuddannelsesniveaueet for søfartserhvervet og ophævelse af direktiv 2005/45/EF (KOM (2018) 315) (herefter STCW-direktivet). Forslaget blev oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 28. maj 2018.

Forslaget har hjemmel i traktatens (TEUF) artikel 100, stk. 2 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

EU's krav til uddannelser og beviser til søfarende sker i henhold til de internationale krav, der er udarbejdet i FN's søfartsorganisation (IMO) og fastsat i STCW-Konventionen (Standards for Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers). Derudover fastsætter direktivet rammerne for en fælles EU-mekanisme for anerkendelse af uddannelser for søfarende og de tilhørende sønæringsbeviser fra tredjelande.

Baggrunden for forslaget er en evaluering foretaget af Kommissionen. Evalueringen er sket med afsæt i Kommissionens arbejde for målrettet og effektiv regulering (REFIT). I evalueringen konkluderes det, at der er behov for at forenkle og effektivisere de eksisterende rammebestemmelser for uddannelse af søfarende og *efterfølgende arbejde på skibene*.

Det fremhæves bl.a. i evalueringen, at de administrative rammer vedrørende EU's procedure for anerkendelse af tredjelandes uddannelser og sønæringsbeviser ikke er tilstrækkeligt effektive. EU's Søfartssikkerhedsagentur, EMSA, kan således ikke foretage inspektion af tredjelande inden for den tidsramme, der er fastsat i det gældende direktiv. Derudover fremhæves i evalueringen, at de gældende regler ikke fastsætter krav om gensidig anerkendelse af sønæringsbeviser mellem medlemsstaterne. Endvidere er STCW-konventionen ændret, siden direktivet blev vedtaget, og en tilpasning af reglerne anses derfor for nødvendig.

Et andet aspekt af forslaget er godkendelse og anerkendelse af beviser. En forudsætning for at sejle på et medlemsstats skib som officer eller skibsfører er, at man har en maritim uddannelse i henhold til kravene i STCW-konventionen samt, at der er udstedt et anerkendelsesbevis fra medlemsstaten udformet efter STCW-konventionen. Medlemsstaterne er som parter til konventionen allerede forpligtede til at leve op til kravene i STCW-konventionen, men med forslaget sikres fælles procedurer til godkendelse og anerkendelse af tredjelandes søfarende.

3. Formål og indhold

Forslaget skal sikre sammenhæng med den gældende internationale regulering for uddannelse af søfarende samt skabe sammenhæng med EU's politik om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og uddannelser ved at sikre, at den eksisterende lovgivning tilpasses STCW-konventionens krav, og at der er lige vilkår for medlemsstaterne og tredjelande.

Formålet med de foreslåede ændringer til reguleringen er derfor at forenkle eksisterende EU-rammebestemmelser for uddannelse og gensidig anerkendelse af søfarende, tilpasse direktivet i forhold til ændringerne i STCW-konventionen, samt effektivisere EU's procedure for anerkendelse af tredjelandes maritime uddannelser og sønæringsbeviser, der foretages af EMSA.

Det betyder, at de ændringer, der er foretaget i STCW-konventionen, skal indarbejdes i direktivet. Det gælder bl.a. indførelse af nye uddannelseskrav for sejlads i polarområder og uddannelseskrav for personale på skibe, der anvender gas til fremdrivning.

Desuden indføres en delegeret retsakt, som fremover giver Kommissionen beføjelse til at ændre de nødvendige bestemmelser i direktivet, så disse kan afstemmes med fremtidige ændringer af STCW-konventionen.

Anvendelsesområdet for gensidig anerkendelse af sønæringsbeviser mellem medlemsstaterne tydeliggøres. Tydeliggørelse af anerkendelsesområdet har til formål at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed mellem medlemsstaterne, idet den hidtidige usikkerhed har betydet, at personer uddannet i og med bevis for sin uddannelse fra en medlemsstat ikke nødvendigvis har kunnet anvende beviser på skibe i en anden medlemsstat. Ændringerne har således til formål at skabe klarhed om dette.

Derudover indeholder forslaget en ændring af EU-proceduren for anerkendelse af tredjelandes søfarende og uddannelser. Grundlæggende udgør denne ordning en effektivisering sammenlignet med en situation, hvor hver enkelt medlemsstat foretager sine egne inspektioner i tredjelandene.

Ændringerne herom medfører bl.a., at der fastsættes en gennemførelsesordning. Det betyder, at en medlemsstat, som ønsker, at EU skal anerkende et tredjelandes uddannelser og søfarende, skal anmode EU og de øvrige medlemsstater om, at tredjelandet kan blive anerkendt. Under denne proces kan den anmodende medlemsstat anerkende søfarende fra tredjelandet, indtil den endelige afgørelse er truffet. Derudover forlænges en række tidsfrister fastsat i direktivet, så der tages hensyn til de processuelle handlinger, der er forbundet med godkendelse og inspektion af tredjelandes maritime administrationer og uddannelser.

Endvidere foreslås en ordning, *hvor* tredjelande fra listen, *der i* en periode på mindst fem år ikke har leveret søfarende til medlemsstaternes skibe, *skal vurderes på ny med henblik på at forblive godkendt*. Baggrunden for denne ændring er, at EU er forpligtet til at inspicere landene på listen hvert femte år. Ændringen skal således frigøre ressourcer, så der ikke foretages inspektioner af tredjelande, som ikke har søfarende i EU-lande.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet *er medlovgiver* i henhold til TEUF artikel 100, stk. 2 efter den almindelige beslutningsprocedure. *Sagen behandles i Europa-Parlamentets udvalg for Transport og Turisme (TRAN-udvalget). Dominique Riquet (ALDE, Frankrig) er udpeget som ordfører på forslaget. Udvalget har endnu ikke stemt i sagen.*

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at forslagets formål ikke kan opfyldes af medlemsstaterne alene. Kravene er primært blevet udformet efter de internationale krav fastsat i STCW-konventionen, som alle medlemsstaterne er parter til. Derudover er STCW-konventionen allerede inkorporeret i EU-lovgivningen i sin helhed, og derfor bør direktivet gennemføres på tværs af EU på en harmoniseret måde, så de lige vilkår medlemsstaterne imellem opretholdes.

Det er regeringens opfattelse, at forslaget overholder nærhedsprincippet. Tilpasning af internationale bestemmelser og anerkendelse af beviser på tværs af EU samt en centraliseret mekanisme for anerkendelse af tredjelandes maritime uddannelser og beviser kan alene gennemføres gennem fælles lovgivning.

6. Gældende dansk ret

Det gældende direktiv 2008/106/EF er på nuværende tidspunkt implementeret i dansk ret via en række bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af lov om skibes besætning.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget til ændringer til EU's interne processer for anerkendelse af tredjelandes søfarendes uddannelser og søfartsadministrationer, er alene møntet på EU's processer, hvorfor der ikke er lovgivningsmæssige konsekvenser heraf.

For så vidt angår de nye krav i direktivet, som følger af ændringer i STCW-konventionen, har Danmark allerede implementeret disse i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 1691 af 15. december 2016 om særlige uddannelseskra­v til besætning på skibe, der anvender gas til fremdrivning og ved bekendtgørelse nr. 762 af 11. juni 2018 om særlige uddannelses- og kvalifikationskrav til besætning på skibe, der sejler i polare områder, hvorfor der ikke er lovgivningsmæssige konsekvenser heraf.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske konsekvenser, idet ændringerne i direktivet om henholdsvis anerkendelse af tredjelande alene har betydning for EMSA's arbejde med anerkendelse af tredjelandes maritime administrationer og uddannelser, mens ændringer i direktivets anvendelsesområde og tilføjelsen af en delegationsbestemmelse ikke vurderes at medføre økonomiske konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet de ændringer til direktivet, der har virkning for erhvervet, er implementeret i dansk ret ved ovenstående bekendtgørelser om henholdsvis særlige uddannelseskrav til besætning på skibe, der anvender gas til fremdrivning og særlige uddannelses- og kvalifikationskrav til besætning på skibe, der sejler i polare områder.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for beskyttelsesniveauet eller andre konsekvenser for Danmark.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Skibsfartspolitisk Specialudvalg den 1. juni 2018 med frist den 8. juni 2018. Der er modtaget bemærkninger til forslaget fra følgende tre interessenter: Danske Rederier, Færgesekretariatet og Søfartens Ledere.

Danske Rederier ser generelt positivt på forslaget og kan støtte ændringerne samt den nye tilgang til anerkendelse af tredjelandes uddannelser, så længe det sikres, at de nye regler om anerkendelse af tredjelande, der endnu ikke er anerkendte af Kommissionen, ikke vil skabe unødige hindringer for anvendelse af tredjelandes søfarende på EU-skibe.

Færgesekretariatet har ikke nogen bemærkninger til forslaget, idet ændringerne forholder sig til international sejlads. De ønsker dog at gøre opmærksom på, at ændringerne i direktivet ikke bør hindre initiativerne i Den Blå Vækstplan om uddannelse af søfarende.

Søfartens Ledere har *heller* ingen bemærkninger til forslaget som sådan, men understreger, at søfarende fra lande, som endnu ikke er anerkendte af EU, bør begrænses, indtil de er endeligt godkendt af Kommissionen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der har i forhandlingerne generelt været opbakning til Kommissionens forslag fra medlemsstaterne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt forslaget, idet det medvirker til at sikre gensidig anerkendelse af kvalifikationer for søfarende og sikrer gennemførelse af internationalt gældende uddannelsesstandarder i EU.

Regeringen arbejder for, at muligheden for anvendelse af digitale beviser sikres i direktivet, og at direktivet følger de internationale standarder på området. Endelig arbejder regeringen generelt under forhandlingerne for, at forslaget ikke skaber nye byrder for erhvervet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 20. juni 2018.

Rådskonklusioner om transport ad indre vandveje

Nyt notat.

1. Resumé

Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner for transport ad indre vandveje med titlen ”Transport ad indre vandveje – forstå potentialet og støt det!”. Indre vandveje er eksempelvis floder, og reguleringen af indre vandveje adskiller sig fra reguleringen af sejlads på havet. Formålet med konklusionerne er at støtte op om arbejdet med udvikling af de indre vandveje i EU som et alternativ til vejnettet.

Danmark har ikke indre vandveje i EU-retlig forstand, hvorfor rådskonklusionerne er uden konsekvens for dansk skibsfart. Rådskonklusionerne har i øvrigt ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Regeringen støtter rådskonklusionerne.

Rådskonklusionerne ventes på dagsordenen for transportrådsmødet den 3. december 2018 med henblik på vedtagelse.

2. Baggrund

Baggrunden for konklusionerne er, at de indre vandveje i EU ses som et alternativ for transport via vejnettet, og derfor søges der i EU et fælles udgangspunkt for brugen af de indre vandveje. Med konklusionerne søges brugen af indre vandveje i EU fremmet.

EU-reglerne om indre vandveje stammer fra den internationale Rhin konvention om varetransport med flodbåde ad de store europæiske floder og søer. EU-direktiverne om indre vandveje indeholder ikke en klar definition eller afgrænsning. Det har i stedet været op til medlemslandene at tage stilling til, om direktivet skulle finde anvendelse i deres farvandsområder eller ej.

Danmark anses ikke at have indre vandveje i EU-retlig forstand. Det skyldes, at Danmarks kystområder omfatter fjorde, som står i umiddelbar forbindelse med åbent hav som Nordsøen, Kattegat, Bælterne og Østerøsen. Her finder f.eks. EU's direktiv om passagerskibssikkerhed og dermed de internationale regler for søsikkerhed anvendelse.

3. Formål og indhold

Formålet med konklusionerne er at finde et fælles udgangspunkt for det fremtidige arbejde med transport ad indre vandveje, som kan bidrage til et effektivt transportsystem i EU med forbindelser til havne og mellem havne

samt sikre leverancer til vigtige industrielle centre og byområder, såvel som for personbefordring i byerne.

I udkastet til rådskonklusioner lægges der bl.a. op til, at der forsat støttes op om arbejdet om at udnytte det fulde potentiale i transport ad indre vandveje som et effektivt, sikkert og bæredygtigt transportsystem og udviklingen i flådens miljøpræstationer og samtidig bevare de konkurrencefordele, som transport ad indre vandveje har.

Derudover opfordres Kommissionen til i samarbejde med medlemsstater, flodkommissioner og andre relevante interessenter at udvikle indre vandvejsområdet gennem vedligeholdelse og opgradering af infrastruktur og støtte udvikling på området, herunder uddannelser og modernisering af området i fremtiden. Der peges endvidere på vigtigheden af passende finansielle midler til området, uden at det berører de igangværende forhandlinger om EU's finansielle ramme.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikke relevant i denne sammenhæng.

Økonomiske konsekvenser

Ikke relevant i denne sammenhæng.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Ikke relevant i denne sammenhæng.

8. Høring

Da Danmark ikke har indre vandveje i EU-retlig forstand, har rådskonklusionerne ikke været genstand for en høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel støtte til formandskabets udkast til rådskonklusioner.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan støtte rådskonklusionerne, idet man kan støtte fremme af transport ad indre vandveje som et muligt alternativ til andre transportformer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Kommissionens forslag til en forordning om oprettelse af det europæiske industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed og netværket af nationale koordinationscentre, KOM(2018) 630.

Notat er en opdatering af grund- og nærhedsnotat af 12. oktober 2018. Ændringerne er fremhævet med *fed/kursiv*.

1. Resumé

*Kommissionen har fremlagt et forslag til forordning om etablering af et europæisk industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed og et netværk af nationale koordinationscentre. Formålet med forslaget er at bevare og udvikle teknologiske og industrielle kapaciteter vedrørende cybersikkerhed, øge den europæiske cybersikkerhedsindustri konkurrenceevne og gøre cybersikkerhed til en konkurrencemæssig fordel for andre industrier i EU. Forslagets ventes at få væsentlige statsfinansielle konsekvenser. EU-budgettets bidrag til det europæiske kompetencecenter vil jf. forslaget udgøre 1.981.668.000 euro (**løbende priser**) i perioden 2021-27 fra programmet for Det Digitale Europa samt et endnu ikke fastsat beløb fra Horisont Europa-programmet. Deltagende medlemsstater vil ydermere skulle yde et samlet bidrag af mindst samme størrelsesorden **som den samlede EU-budgetfinansiering**. Dertil kommer evt. udgifter til **etablering og drift af et nationalt koordinationscenter**. Forslaget ventes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser for danske virksomheder. Det kan ikke udelukkes, at forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser. Dette vil afhænge af det nationale koordinationscenters placering og kompetencer. Regeringen har fokus på cybersikkerhed og vil indgå i forhandlingerne om forslaget med henblik på at sikre, at et evt. europæisk kompetencecenter og tilhørende nationale netværk tilfører reel merværdi på omkostningseffektiv vis, **idet de statsfinansielle konsekvenser bør minimeres**.*

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede 14. september 2017 sin meddelelse om cybersikkerhed, der udbygger og supplerer EU's cybersikkerhedsstrategi fra 2013. Meddelelsen indeholder en række elementer til styrkelse af cybersikkerheden i EU, herunder forslag om etablering af et europæisk cybersikkerhedskompetencecenter suppleret af et netværk af nationale koordinationscentre. Forslaget skal bl.a. ses som opfølgning på det offentligt-private partnerskab om cybersikkerhed etableret i 2016.

Rådet vedtog i november 2017 rådskonklusioner om cybersikkerhed og hilste i den forbindelse intentionen om et netværk af nationale koordinationscentre velkommen for at sikre innovation i den europæiske cybersikkerhedsindustri og udvikling af næste generation af teknologier, herunder AI, quantum com-

puting, blockchain og sikre digitale identiteter. Rådet noterede sig det planlagte europæiske cybersikkerhedsforskningscenter og understregede desuden, at netværket af kompetencecentre bør adressere et bredt spektrum af spørgsmål fra forskning til industripolitik.

Kommissionen har 6. juni 2018 fremlagt forslag til forordning om programmet for Det Digitale Europa for perioden 2021-2027 (KOM(2018)434). Et af programmets fem delområder vedrører cybersikkerhed og tillid. Delområdet skal styrke EU's industrielle potentiale og konkurrenceevne inden for cybersikkerhed og forbedre både den private og den offentlige sektors kapacitet til at beskytte europæiske borgere og virksomheder mod cybertrusler. Forordningen om oprettelse af et kompetencecenter for cybersikkerhed *foreslås således finansieret delvist via programmet for Det Digitale Europa.*

Midlerne *afsat* under delprogrammet *foreslås* suppleret *af* investeringer fra medlemsstaterne og vil blive brugt til at investere i avanceret cybersikkerhedsudstyr og -værktøjer samt relevant datainfrastruktur.

Det nuværende rammeprogram for forskning og innovation, Horisont 2020, indeholder et program for sikkerhedsforskning, herunder i cybersikkerhed. Kommissionen har 7. juni 2018 fremsat et forslag til rammeprogrammets efterfølger fra 2021 til 2027, Horisont Europa (KOM(2018) 435 og KOM(2018) 436), herunder forslag om en fortsat indsats på cybersikkerhedsområdet. Der er ikke fremsat forslag til øremærket budget for indsatsen.

Kommissionens har ved KOM (2018) 630 af 12. september 2018 fremsat forslag til forordning om oprettelse af det europæiske industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed og netværket af nationale koordinationscentre. Forslaget er oversendt til Rådet 14. september 2018 i dansk sprogversion.

Kommissionen anfører, at forslaget har hjemmel i dels TEUF art. 188. stk. 1, hvorefter Rådet på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtager de i TEUF artikel 187 omhandlede bestemmelser om, at Unionen kan oprette fællesforetagender eller enhver anden struktur, der er nødvendig for korrekt gennemførelse af programmerne for forskning, teknologisk udvikling og demonstration i Unionen. Dels TEUF art. 173, stk. 3 om EU-industriens konkurrenceevne. Forslaget vil blive behandlet efter den almindelige lovgivningsprocedure.

3. Formål og Indhold

Kommissionens forslag indeholder forslag om 1) oprettelse af et europæisk industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed 2) etablering af et netværk af nationale koordinationscentre på cybersikkerhedsområdet og 3) etablering af et cybersikkerhedskompetencefællesskab.

Oprettelse af det europæiske industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed

Formålet med et europæisk industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed er at bevare og udvikle teknologiske og industrielle kapaciteter vedrørende cybersikkerhed, øge konkurrenceevnen for cybersikkerhedsindustrien i EU og gøre cybersikkerhed til en konkurrencemæssig fordel for andre industrier i EU.

Samtidig vil kompetencecenteret *skulle* fungere som et fælles gennemførelsesorgan for forskellige EU-programmer i perioden 2021 til 2027 til støtte for cybersikkerhed (Det Digitale Europa og Horisont Europa) og øge synergierne mellem disse.

Kompetencecentret skal *bl.a.*:

- fremme og koordinere arbejdet i de nationale koordinationscentres netværk og kompetencefællesskabet for cybersikkerhed
- bidrage til gennemførelsen af cybersikkerhedsdelen af programmet for Det Digitale Europa og Horisont Europa-programmet ved at udmønte de afsatte midler gennem tilskud og indkøb
- forbedre de cybersikkerhedskapaciteter, viden og den infrastruktur, der står til rådighed for industrien, den offentlige sektor og forskningsverdenen
- *bevare og udvikle de teknologiske og industrielle kapaciteter vedrørende cybersikkerhed*
- *erhverve, opgradere, drive og stille cyberinfrastrukturer og -tjenester i forbindelse hermed til rådighed for erhvervslivet, herunder SMV'er, den offentlige sektor og forsknings- og videnskabskredse*
- bidrage til udbredelse af avancerede cybersikkerhedsprodukter og -løsninger
- forbedre forståelsen af internetsikkerhed og bidrage til at indhente kvalifikationsunderskuddet i EU vedrørende cybersikkerhed
- bidrage til at styrke forskning i og udvikling i EU af cybersikkerhed
- styrke samarbejdet mellem civilbeskyttelses- og forsvarsområdet mht. anvendelse af teknologier med dobbelt anvendelsesformål inden for cybersikkerhed
- styrke synergierne mellem civilbeskyttelses- og forsvarsdimensionerne af cybersikkerhed i forbindelse med Den Europæiske Forsvarsfond

- *forvalte multinationale cyberforsvarsprojekter i regi af den Europæiske Forsvarsfond, når medlemsstaterne anmoder herom*
- *kunne være ansvarligt for den overordnede gennemførelse af relevante fælles indkøb.*

Kompetencecentret skal samarbejde med EU's relevante institutioner, organer, kontorer og agenturer, herunder:

- *Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed*
- *IT-Beredskabsenheden (CERT-EU)*
- *Tjenesten for EU's Optræden Udadtil*
- *Det Fælles Forskningscenter under Kommissionen*
- *Forvaltningsorganet for Forskning*
- *Forvaltningsorganet for Innovation og Netværk*
- *Det Europæiske Center for Bekæmpelse af Cyberkriminalitet hos Europol*
- *Det Europæiske Forsvarsagentur.*

Kompetencecentret *skal* bestå af en bestyrelse med en repræsentant for hver medlemsstat samt fem repræsentanter for Kommissionen, en administrerende direktør og et industrielt og videnskabeligt rådgivende organ. Bestyrelsen *vil* udgøre det øverste beslutningsorgan, hvor kun medlemsstater, der deltager i finansieringen, har stemmeret.

Kompetencecenteret vil desuden *skulle* fremme forskning for at bidrage til standardiserings- og certificeringsprocesser. Det gælder særligt de, der vedrører cybersikkerhedscertificeringsordninger som defineret i forordningen om cybersikkerhed (KOM (2017) 477/final 3).

Netværk af nationale koordinationscentre

Kommissionen foreslår, at alle medlemsstater udpeger et nationalt koordinationscenter, der skal støtte det europæiske kompetencecenter med at udvikle teknologi og kapacitet på cybersikkerhedsområdet, der sikrer det digitale indre marked og øger konkurrenceevnen for EU's cybersikkerhedsindustri.

De nationale koordinationscentre skal udover den nødvendige administrative kapacitet have adgang til relevant teknologisk ekspertise på cybersikkerhedsområdet og kapacitet til at koordinere med industrien, den offentlige sektor og forskningsverdenen.

De nationale koordinationscentre skal:

- støtte det europæiske kompetencecenter med at opfylde dets mål
- lette industriens og andre aktørers deltagelse på medlemsstatsniveau i grænseoverskridende projekter

- sammen med kompetencecenteret bidrage til at identificere og møde sektorspecifikke industrielle udfordringer vedrørende cybersikkerhed
- fungere som kompetencenetværk for cybersikkerhed og kontaktpunkt for kompetencecentret
- tilstræbe at skabe synergivirkninger med relevante aktiviteter på nationalt og regionalt plan
- gennemføre specifikke aktioner, som kompetencecentret har ydet tilskud til, herunder ved ydelse af finansiel støtte til tredjeparter i overensstemmelse med artikel 204 i forordning **2018/1046** [ny finansforordning] på de betingelser, der er fastsat i de pågældende tilskudsaftaler
- fremme og formidle relevante resultater af arbejdet i netværket, kompetencefællesskabet for cybersikkerhed og kompetencecentret på nationalt eller regionalt niveau
- vurdere anmodninger fra enheder, der er etableret i samme medlemsstat som koordinationscentret, om at blive en del af kompetencefællesskabet for cybersikkerhed.

Kompetencefællesskabet for cybersikkerhed

Kompetencefællesskabet for cybersikkerhed skal bidrage til kompetencecentrets opgaver og styrke og formidle cybersikkerhedsekspertise i hele EU.

Kompetencefællesskabet for cybersikkerhed skal bestå af industrielle, akademiske og almennyttige forskningsorganisationer og sammenslutninger samt offentlige organer og andre enheder, der beskæftiger sig med operationelle og tekniske spørgsmål. Det skal samle de vigtigste aktører med hensyn til teknologisk og industriel kapacitet for cybersikkerhed i EU med relevant ekspertise på mindst et af følgende områder: (a) forskning, (b) industriel udvikling og (c) uddannelse.

Medlemmerne af kompetencefællesskabet for cybersikkerhed skal:

- støtte kompetencecentret i at udføre sine opgaver og med henblik herpå arbejde tæt sammen med kompetencecentret og de relevante nationale koordinationscentre
- deltage i aktiviteter, der fremmes af kompetencecentret og nationale koordinationscentre
- deltage i arbejdsgrupper nedsat af bestyrelsen for kompetencecentret med det formål at udføre særlige aktiviteter som fastsat af kompetencecentrets arbejdsplan
- støtte kompetencecentret og de nationale koordinationscentre med at fremme specifikke projekter
- fremme og formidle relevante resultater af de aktiviteter og projekter, der gennemføres i fællesskabet.

4. Europa Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelser foreligger endnu ikke.

Forslaget vil blive behandlet i Europa-Parlamentets udvalg for Industri, Forskning og Energi (ITRE) og forventes sat til afstemning den 19. februar 2019.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at omfanget og skalaen af de teknologiske udfordringer på cybersikkerhedsområdet og den utilstrækkelige koordination af indsatsen i og på tværs af industrien, den offentlige sektor og forskningsmiljøerne kræver, at EU yderligere støtter op og bl.a. sikrer bedre styring af viden og aktiver. Dette kræver ifølge Kommissionen ressourcer og ekspertise i et omfang, som de enkelte medlemsstater ikke besidder, hvorfor målene ikke kan opnås af medlemsstaterne selv.

Regeringen finder ikke anledning til at tilsidesætte Kommissionen vurdering af nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det kan ikke udelukkes, at forslaget om et nationalt koordinationscenter vil have lovgivningsmæssige konsekvenser. Dette vil bl.a. afhænge af, hvilke opgaver et nationalt koordinationscenter vil skulle løse samt, om et sådant koordinationscenters opgaver kan løses inden for de eksisterende eller allerede planlagte strukturer eller vil kræve oprettelse af en ny enhed.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser, dels via EU's budget og dels via afledte nationale udgifter og et evt. medfinansieringsbidrag ved dansk deltagelse i samarbejdet.

Ifølge forslaget vil EU-*budgettets* bidrag til kompetencecentret i perioden 2021-27 udgøre 1.981.668.000 euro (løbende priser) fra det af Kommissionen foreslåede program for Det Digitale Europa samt et endnu ikke fastsat beløb fra det af Kommissionen foreslåede program Horisont Europa. Forudsat en dansk finansieringsandel på ca. 2 pct. af EU's udgifter som i dag, vil Danmarks bidrag til EU-finansieringen gennem programmet for det digitale Europa svare til ca. 300 mio. kr. *over perioden*. Hertil kommer det endnu ikke fastsatte beløb finansieret via Horisont Europa-programmet.

Deltagende medlemsstater vil *jf. forslaget* herudover også skulle yde et samlet bidrag af mindst samme størrelsesorden som finansieret via EU-budgettet. For Danmark vil det betyde et forventet merbidrag på min. 300 mio. kr. *over perioden* samt et endnu ukendt beløb svarende til den danske finansieringsandel af bidraget fra Horisont Europa-programmet.

Herudover vil der kunne forventes statsfinansielle konsekvenser via afledte nationale udgifter til oprettelsen af et nationalt koordinationscenter, hvad enten dette sker som et nyt center eller i rammen af et eksisterende. Det vurderes endnu for tidligt at estimere omfanget heraf, idet de konkrete økonomiske konsekvenser vil blive analyseret nærmere. Det er endnu uklart om eller i hvilket omfang, omkostningerne til det nationale koordinationscenter ligger udover de midler, der allerede er afsat til udmøntning af regeringens nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed. Det bemærkes, at de afledte nationale udgifter som udgangspunkt vil skulle afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. retningslinjerne for den danske EU-beslutningsprocedure og budgetvejledningens bestemmelser herom.

Forslaget vurderes at have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske konsekvenser, da det forventes at kunne komme danske virksomheder og myndigheder til gavn gennem øget beskyttelse samt en styrkelse af EU's industrielle potentiale og konkurrenceevne inden for cybersikkerhed.

8. Høring

Forslaget *har været* i høring i specialudvalget for Konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål og specialudvalget for Forskning med frist *for bemærkninger* 25. oktober 2018. *Der er modtaget høringssvar fra Finans Danmark.*

Finans Danmark hilser forslag til forordning om oprettelse af det europæiske industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed og netværket af nationale koordinationscentre velkomment. Finans Danmark støtter forslaget om at styrke den europæiske cybersikkerhedsindustri konkurrenceevne og finder, at dette kan medvirke til at forbedre cybersikkerheden i EU. Finans Danmark vurderer, at den øgede digitalisering og konstante udvikling i trusselsbilledet stiller større krav til den enkelte virksomheds færdigheder og viden om digital sikkerhed. De rette kompetencer er altafgørende, og cyberkompetencer er en mangelvare, både hvad angår generalister og specialister. Derfor finder Finans Danmark alle initiativer, der kan forbedre europæiske industri-, teknologi- og forskningskompetencer inden for cybersikkerhed, nødvendige og efterspurgt.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne udtrykker generelt støtte til forslagens overordnede formål, herunder især behovet for at fastholde og udvikle de nødvendige teknologiske og industrielle cybersikkerhedskapaciteter med henblik på at sikre udvikling af det Digitale Indre Marked og øge konkurrenceevnen for EU's cybersikkerhedsindustri samt øge koordinationen mellem EU's cybersikkerhedsforskningsprogrammer.

Medlemsstaterne har imidlertid generelt også et forbehold i forhold til, at programmerne for Det Digitale Europa og Horisont Europa, der skal bidrage med finansiering til forslaget, begge er under forhandling, og at resultatet derfor ikke kendes. Endvidere har medlemsstaterne efterspurgt større klarhed omkring afgrænsning og synergi i forhold til allerede eksisterende strukturer i EU.

Et antal medlemsstater efterspørger klarhed omkring metoden for beregning af medlemsstaternes finansielle bidrag, herunder at metoden bliver fastlagt i forbindelse med forhandling af forslaget og ikke overlades til kompetencecenterets bestyrelse.

Flere medlemsstater har endnu ikke en afstemt national position til forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen har generelt fokus på cybersikkerhed og vil indgå i forhandlingerne om forslaget med fokus på at sikre, at et europæisk kompetencecenter tilfører reel merværdi på en omkostningseffektiv vis, herunder understøtter

udviklingen af et sikkert digitalt indre marked. Regeringen har desuden fokus på, at medlemsstaternes rolle og ansvar for egen cybersikkerhed og modsvaret på cybertrusler fastholdes, og at omkostningerne forbundet med forslaget står mål med de forventede gevinster, **idet de statsfinansielle konsekvenser bør minimeres.**

Regeringen fremlagde i 2018 en national strategi for cyber- og informationssikkerhed. Strategien fokuserer på 1) at opruste i staten og samfundskritiske sektorer til at beskytte samfundsmæssige funktioner mod cyberangreb, 2) øge kompetenceniveau både i den brede befolkning og gennem forskning i ny teknologi samt videndeling og koordination i partnerskaber og 3) en fælles indsats med sektorvise delstrategier i samfundskritiske sektorer, styrket national koordination og internationalt engagement.

Kommissionens forslag til forordningen er overordnet i tråd med den danske strategi og oprustning på cybersikkerhedsområdet, **om end med et andet fokus, idet forordningsforslaget er mere erhvervsrettet og ikke målrettet kritiske sektorer.** Tiltagene i forordningen vurderes at kunne understøtte samarbejde, koordination, forebyggelse og videndeling i relation til cybersikkerhed på tværs af EU.

Regeringen vil arbejde for konsistens mellem forordningens initiativer og regeringens nationale strategi om cyber- og informationssikkerhed herunder særligt initiativerne rettet mod at skabe et højere kompetenceniveau. **Der skal fortsat arbejdes på at højne kompetenceniveauet for cybersikkerhed i de samfundskritiske sektorer, herunder i de statslige beredskaber.**

Regeringen støtter generelt arbejdet med at styrke EU's industrielle potentiale og konkurrenceevne inden for cybersikkerhed samt forbedre både den private og offentlige sektors kapaciteter på området som led i at øge tilliden til den digitale transformation.

Regeringen har endvidere fokus på at få afklaret kompetencecentrets **intenderede** rolle og funktion i praksis, herunder ikke mindst i lyset af de betydelige statsfinansielle implikationer forbundet med forslaget. I Horisont 2020 er den tilsvarende rolle tildelt programkomiteen for sikkerhedsprogrammet. Det er vigtigt, at der bliver etableret en transparent og effektiv struktur for denne opgavevaretagelse. Dette er også relevant i forhold til **de forventede tiltag om at facilitere forskning og udvikling i forhold til** den kommende **Europæiske Forsvarsfond, under hensyntagen til arbejdet med Forsvarsfonden generelt.**

Desuden er det vigtigt for regeringen, at drøftelser om forslaget ikke foregriber forhandlingerne om EU's kommende finansielle ramme for perioden

2021-2027, herunder sektorforslagene vedr. Horisont Europa og Det Digitale Europa.

Regeringen finder det vigtigt, at det bliver nemt for både virksomheder og offentlige myndigheder at anvende aktiviteter finansieret under det af Kommissionen foreslåede program Det Digitale Europa. Det er således vigtigt for regeringen, at administrationen ikke bliver for tung.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Råds-konklusioner om cybersikkerhed blev forelagt Europaudvalget 17. november 2017. *Grund- og nærhedsnotat er oversendt 15. oktober 2018.*

E-databeskyttelse: Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning vedrørende respekt for privatlivets fred og beskyttelse af persondata ved elektronisk kommunikation, KOM(2017)10

Notatet er en opdatering af grund- og nærhedsnotat af 12. juli 2018. Ændringer er markeret med *kursiv og fed*.

1. Resumé

Kommissionen har den 10. januar 2017 fremsat forslag til revision af e-databeskyttelsesdirektivet (2002/58/EF). Formålet med forslaget er at opdatere reglerne i forhold til den teknologiske og markedsmæssige udvikling samt tilpasse regelsættet til de generelle regler i databeskyttelsesforordningen, som finder anvendelse fra maj 2018.

De væsentligste ændringer vedrører udvidelsen af reglerne til at gælde udbydere af såkaldte Over-The-Top-tjenester (OTT-tjenester) og reglerne om behandling af elektronisk kommunikationsdata, hvor der bl.a. åbnes for flere muligheder for brug af data. Beskyttelsen af brugerens terminaludstyr ("cookie-reglen") videreføres, men lempes f.eks. dataindsamling til statistik, og åbner op for muligheden for samtykke via software-indstillinger. Den særlige pligt for teleselskaber til at underrette om brud på datasikkerheden ophæves. Det foreslås, at tilsynet med forordningen skal varetages af samme myndighed, som er ansvarlig for at føre tilsyn med den generelle databeskyttelsesforordning.

Forslaget vurderes at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget kan have erhvervsøkonomiske konsekvenser for danske virksomheder, både i form af lettelser og byrder.

Regeringen støtter overordnet formålet med en revision af det gældende regelsæt i e-databeskyttelsesdirektivet, men lægger vægt på, at reglerne ikke overlapper med eksisterende lovgivning, f.eks. den generelle databeskyttelsesforordning. Regeringen finder det vigtigt at sikre en balanceret tilgang på dette område, der både tilgodeser privatlivsbeskyttelse og den digitale tillid uden samtidig at begrænse mulighederne for innovation og udnyttelse af nye teknologier, der kan skabe fortsat digital vækst.

Regeringen støtter ligeledes Kommissionens forslag vedrørende uanmodet kommunikation, men lægger dog vægt på, at muligheden for nationale ordninger på området opretholdes. Regeringen lægger desuden vægt på, at abonnenter fortsat kan indgå i offentligt tilgængelige abonnentfortegnelser på en måde, hvor forbrugerne let og omkostningseffektivt kan tage stilling til, hvorvidt deres data skal indgå.

Forslaget til revision af de gældende regelsæt har fået en overvejende positiv modtagelse i Rådet. Flere medlemsstater har dog udtrykt bekymring for forslaget i forhold til potentielt negative konsekvenser for virksomheder og den digitale vækst samt mulige overlap med reglerne i den generelle databeskyttelsesforordning.

Forslaget er sat på dagsordenen for telerådsmødet den 8. juni 2018 til fremskridtsrapport/politisk drøftelse.

2. Baggrund

Den 10. januar 2017 fremsatte Kommissionen forslag til ny forordning vedrørende respekt for privatlivets fred og beskyttelse af persondata ved elektronisk kommunikation¹. Forslaget fremsættes som opfølgning på Kommissionens meddelelse ”En strategi for et digitalt indre marked i EU”² fra maj 2015, som udstikker Kommissionens strategi for at styrke det digitale indre marked. Et centralt element i strategien er tiltag, der skal styrke tillid og sikkerhed i digitale tjenester og håndteringen af persondata. I den forbindelse annoncerede Kommissionen en revision af det europæiske regelsæt for e-databeskyttelse som opfølgning på vedtagelsen af den generelle databeskyttelsesforordning³ (GDPR) i foråret 2016.

Kommissionens forslag er et oplæg til revision af det eksisterende regelsæt i e-databeskyttelsesdirektivet⁴, som senest blev opdateret i 2009⁵. Direktivet indeholder særregler for elektronisk kommunikation i forhold til de generelle databeskyttelsesregler⁶, som erstattes af den nye generelle databeskyttelsesforordning, når denne finder anvendelse fra maj 2018.

Forud for fremsættelsen af forslaget har Kommissionen i foråret 2016 bl.a. afholdt en bred offentlig høring vedrørende det eksisterende regelsæt og været i dialog med relevante interessenter. Regeringen afgav høringssvar til Kommissionen i juli 2016. Kommissionen har endvidere inden for rammerne af den europæiske strategi for ”Bedre Regulering” udført en såkaldt REFIT-evaluering af det gældende direktiv med henblik på at vurdere reglerenes fortsatte relevans. Det er på baggrund heraf Kommissionens samlede konklusion, at reglerne i det gældende direktiv fortsat er relevante, og at der stadig er behov for særregler om privatlivs- og persondatabeskyttelse ved elektronisk kommunikation.

¹ KOM (2017) 10

² KOM (2015) 192

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

⁴ Direktiv 2002/58/EF

⁵ Direktiv 2009/136/EU

⁶ Direktiv 95/46/EF

Forslaget er fremsat med hjemmel i både artikel 16 om retten til beskyttelse af personoplysninger og artikel 114 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedr. det indre markeds funktion i Traktaten om den Europæiske Unions funktion (TEUF)⁷ og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Ifølge forslaget skulle det nye regelsæt have fundet anvendelse fra den 25. maj 2018 – det vil sige samtidig med den generelle databeskyttelsesforordning.

3. Formål og indhold

Med forslaget lægger Kommissionen op til en revision af de gældende regler i e-databeskyttelsesdirektivet, hvor de grundlæggende elementer videreføres. Med revisionen ønsker Kommissionen at opnå et højt niveau af privatlivsbeskyttelse for brugere af elektronisk kommunikationstjenester og lige vilkår for alle markedsaktører. Dette søges bl.a. opnået ved at:

- opdatere reglerne i forhold til den teknologiske og markedsmæssige udvikling;
- tilpasse regelsættet til de generelle regler i databeskyttelsesforordningen; og
- yderligere harmonisere reglerne på tværs af medlemsstaterne.

Den yderligere harmonisering søges særligt opnået ved at erstatte det gældende e-databeskyttelsesdirektiv med en forordning, der vil gælde umiddelbart i alle medlemsstater, og som derved vil medvirke til ens vilkår for både forbrugere og for virksomheder.

I det følgende gennemgås de centrale elementer i Kommissionens forslag.

Tilpasning af reglerne til nye virksomheder på markedet

For at opdatere reglerne i lyset af den teknologiske og markedsmæssige udvikling lægger Kommissionen bl.a. op til at lade forordningen omfatte nye virksomheder på markedet for elektroniske kommunikationstjenester, der ellers hidtil har været præget af de traditionelle teleselskaber. Nye digitale internetbaserede kommunikationstjenester, de såkaldte Over-The-Top-tjenester (OTT-tjenester), som f.eks. WhatsApp, Facebook Messenger, Skype, Gmail og iMessage, vil blive omfattet af reglerne i det omfang, der sker behandling af elektronisk kommunikationsdata. En tilsvarende udvidelse af anvendelsesområdet er foreslået i Kommissionens forslag til det europæiske kodeks for elektronisk kommunikation⁸, der indeholder en re-

⁷ 2012/C 326/01(TEUF)

⁸ KOM (2016) 590

vision af EU-regelsættet på teleområdet. Forslaget i nærværende forordning betyder, at sådanne kommunikationstjenester fremover vil være underlagt samme krav til fortrolighed og behandling af data samt pligt til at sikre en række rettigheder for brugerne af de elektroniske kommunikationstjenester.

Forenkling af reglerne om virksomhedernes indberetningspligt

Med Kommissionens forslag ophæves de gældende regler i e-databeskyttelses-direktivet om, at brud på persondatasikkerheden, der sker som led i et udbud af en offentlig elektronisk kommunikationstjeneste, skal indberettes til tilsynsmyndigheden under iagttagelse af særlige formkrav. Fremover vil sådanne brud på persondatasikkerheden skulle indberettes efter reglerne i den generelle databeskyttelsesforordning.

Tilsynsmyndighed

En nyskabelse i forslaget omhandler tilsynsstrukturen, der søges ensrettet på tværs af medlemsstaterne. Kommissionen lægger med forslaget op til, at det skal være den (eller de) samme uafhængige nationale tilsynsmyndighed(er), der er ansvarlig for at føre tilsyn med den generelle databeskyttelsesforordning, som også skal være ansvarlig for at føre tilsyn med nærværende forordning.

I Danmark vil det derfor være Datatilsynet, som efter forslaget vil skulle føre tilsyn med reglerne i den kommende forordning.

Forslaget ændrer således reglerne i det gældende direktiv, hvorefter det er overladt til den enkelte medlemsstat at træffe beslutning om, hvilken eller hvilke myndigheder, der skal varetage tilsynet med regelsættet. For Danmarks vedkommende varetages tilsynet i dag af Erhvervsstyrelsen, der er uafhængig myndighed på teleområdet, bortset fra reglerne om abonnentfortegnelser og uanmodet kommunikation (spam), hvor tilsynet varetages af hhv. Energistyrelsen og Forbrugerombudsmanden.

I forslaget henvises endvidere til, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd, der etableres på baggrund af den generelle databeskyttelsesforordning, også tildeles kompetencen til at sikre en ensartet anvendelse af den nye forordning.

Sikre fortroligheden ved elektronisk kommunikation

Kommissionens forslag har samme formål og sigte som det eksisterende regelsæt, nemlig at beskytte brugerens privatliv og personlige data ved elektronisk kommunikation samt at sikre den frie udveksling af elektronisk kommunikationsdata og -tjenesteydelser i EU. Kommissionen fastholder et stærkt fokus på at sikre fortroligheden ved elektronisk kommunikation,

herunder udstrækningen af privatlivsbeskyttelsen til brugerens terminaludstyr (f.eks. computer, tablet, mobiltelefon), der giver adgang til data om brugerens færden i den digitale verden.

Kommissionen viderefører principperne i e-databeskyttelsesdirektivet om fortrolighed i forbindelse med elektronisk kommunikation, der omfatter et overordnet forbud mod enhver behandling af kommunikationsdata, ved f.eks. aflytning, aflæsning, lagring, overvågning eller scanning af samtaler, e-mails og tekstbeskeder m.m., af andre end slutbrugerne.

Regler for databehandling i forbindelse med elektronisk kommunikation
Forslaget indeholder i tråd med det gældende direktiv dog en række specifikke regler om, hvornår behandling af elektronisk kommunikationsdata alligevel er tilladt, herunder regler om behandling på grundlag af samtykke fra brugeren.

Elektronisk kommunikationsdata omfatter ifølge forslaget både indholdsdata (f.eks. tekstbeskeder, talebeskeder, video, billeder, lyd m.m.) samt metadata (f.eks. information om tidspunkt, varighed, adressater og lokaliseringen af et opkald samt informationer om opkobling til internettet og besøg på hjemmesider).

Ifølge Kommissionens forslag er behandling af elektronisk kommunikationsdata, dvs. både indholds- og metadata, umiddelbart tilladt som led i selve transmissionen af den elektroniske kommunikation (opkoblingen og fastholdelsen til tele- eller internettet), som led i sikkerhedsforanstaltninger (f.eks. sikkerhedsbrud eller for at undgå svig og misbrug), eller fejlretning (f.eks. i netværket). Behandling af elektronisk metadata er endvidere tilladt, hvis det er nødvendigt for opfyldelsen af kvalitetskrav eller til brug for fakturering.

Behandling af elektronisk kommunikationsdata er herudover alene tilladt, hvis brugeren af den elektroniske kommunikationstjeneste har givet sit samtykke til, at data behandles til nærmere bestemte formål, og formålet ikke kan opnås ved brug af anonymiserede data. Brugere skal hvert halve år af udbyderne påmindes om muligheden for at trække samtykket tilbage.

Kommissionens forslag vil indebære, at traditionelle teleselskaber får øgede muligheder for at behandle metadata, herunder lokationsdata, til brug for levering af forskellige ydelser til deres kunder.

Al elektronisk kommunikationsdata vil som i dag skulle anonymiseres eller slettes, når de ikke længere er nødvendige for leveringen af den elektroniske kommunikationstjeneste, medmindre opbevaring er nødvendig af faktureringsmæssige eller sikkerhedsmæssige årsager o.lign., eller der er givet

samtykke.

Beskyttelse af brugerens terminaludstyr

Kommissionens forslag omfatter også beskyttelse af oplysninger lagret i slutbrugerens terminaludstyr (dvs. computer, tablet, mobiltelefon m.m.), og dermed viderefører Kommissionen den såkaldte ”cookie-regel” fra det gældende direktiv i en ændret udgave. Reglen er fortsat møntet på alle, der interagerer med brugeres terminaludstyr via offentligt tilgængelige netværk (f.eks. brugere på internettet), og er ikke begrænset til udbydere af elektroniske kommunikationstjenester.

Adgang til og brug af data fra en brugers terminaludstyr vil fortsat som udgangspunkt være betinget af brugerens samtykke. Hertil gælder dog i tråd med det gældende direktiv undtagelser for behandling af terminaldata, hvor behandlingen ikke vurderes at udgøre en risiko for privatlivsbeskyttelsen, idet behandlingen alene sker for at sikre brugerens forbindelse, eller som er nødvendig for leveringen af en tjeneste, som brugeren udtrykkeligt har bedt om. Kommissionen tilføjer endnu en undtagelse, hvor cookies og andre metoder til brug for statistik for udbyderen af en informationssamfundstjeneste (f.eks. en hjemmesidejer) vil kunne anvendes uden brugerens samtykke.

I relation til samtykke ved indsamling af data fra brugerens terminaludstyr åbner Kommissionen for, at samtykke kan indhentes ved brug af privatlivsindstillinger i forbindelse med installering af software, der muliggør elektronisk kommunikation (som f.eks. en internet-browser), i det omfang dette er teknisk muligt. Der er tale om en nyskabelse i forhold til det gældende direktiv, der dog nævner muligheden i betragtningerne. For at understøtte dette, foreslår Kommissionen, at producenterne af software til elektroniske kommunikationstjenester forpligtes til at tilbyde løsninger, der blokerer for adgang til brugerens terminaludstyr samt sikrer, at brugeren tager stilling til sine privatlivs-indstillinger ved installeringen af softwaren.

En bredere beskyttelse af brugeren online

Ud over reglerne om cookies o.lign. teknologier foreslår Kommissionen regler for indsamling af data, der udsendes fra brugerens terminaludstyr, når udstyret forbindes til internettet eller andre elektroniske enheder. Det kan være data, der udsendes i forbindelse med telefoners kontakt til Wi-Fi-net. Sådanne data kan indsamles uden samtykke fra brugeren, enten når det er nødvendigt for at sikre opkoblingen til nettet, eller, hvis der er tale om persondata, når der er givet fyldestgørende information herom efter de generelle databeskyttelsesregler, herunder information om muligheder for at begrænse indsamlingen af data. Denne bestemmelse er bl.a. relevant for løsninger, der bruges til trafiktælling eller andre smart city-løsninger.

Øvrige bestemmelser

Særlige brugerrettigheder

De gældende bestemmelser om bl.a. visning af det kaldende A-nummer, når man ringer op, samt mulighed for blokering af indkomne opkald er i vidt omfang videreført i forslaget. Formålet med disse bestemmelser er bl.a. at sikre, at der kan foretages anonyme opkald til diverse hjælperådgivningslinjer samt blokeres for modtagelse af visse typer af opkald.

Forslaget indeholder nye krav til udbydere af offentligt tilgængelige databaser, herunder abonnentfortegnelser som f.eks. Krak eller De Gule Sider. Udbydere af sådanne abonnentfortegnelser skal herefter bl.a. indhente samtykke fra slutbrugere, der er fysiske personer, til at inkludere pågældendes persondata i abonnentfortegnelsen. Ifølge forslaget skal juridiske personer også have mulighed for at frasige sig, at data, der relaterer sig til dem, inkluderes i en abonnentfortegnelse.

Regler om uanmodet kommunikation ("spam")

I forslaget lægges der endvidere op til at gøre forbuddet imod uanmodet kommunikation (spam) teknologineutralt, så forbuddet gælder alle elektroniske kommunikationsformer, der henvender sig til en eller flere identificerede eller identificerbare personer, herunder e-mail, sms, telefonopkald eller anden målrettet annoncering. Ifølge forslaget kan medlemsstaterne vælge en løsning, der giver brugerne mulighed for at gøre indsigelser mod direkte markedsføring, der sker via taleopkald, ved f.eks. at lade sig registrere på en "do-not-call"-liste. Forslaget indebærer desuden, at det kaldende telefonnummer skal vises ved ethvert markedsføringsopkald, eller at der alternativt skal anvendes et særligt præfiks, der angiver, at der er tale om et markedsføringsopkald.

Klageadgang, ansvar og sanktioner

Med henvisning til databeskyttelsesforordningens bestemmelser giver forslaget slutbrugere mulighed for at opnå kompensation – for materiel eller immateriel skade – ved manglende efterlevelse af forordningen. Herudover indføres der med forslaget udførlige regler om sanktioner, der i visse tilfælde kan medføre en bøde på op til 20 mio. euro eller, hvis det drejer sig om en virksomhed, op til fire procent af den globale omsætning.

Gennemførelsesforanstaltninger og delegerede retsakter

Efter forslaget tillægges Kommissionen beføjelser til at vedtage delegerede retsakter. Dette kan ske med henblik på at fastsætte hvilke oplysninger, der skal fremgå samt procedurerne for tilvejebringelsen af standardiserede ikoner til notifikation af brugere om indsamling af oplysninger, der udsendes af terminaludstyr (f.eks. Wi-Fi tracking). Kommissionen bemyndiges des-

uden til at udstede gennemførelsesforanstaltninger, der specificerer telefonnummerpræfiks, som skal identificere et markedsføringsopkald over for brugerne⁹.

Anvendelsesdato

I forslaget var der oprindeligt lagt op til, at forordningen får virkning fra 25. maj 2018, hvor også den generelle databeskyttelsesforordning får virkning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF art. 294 medlovgiver.

Forslaget er behandlet i LIBE-udvalget, som med et meget tæt afstemningsresultat (31 for og 25 imod) vedtog sin betænkning den 19. oktober 2017. Den 26. oktober 2017 stemte Europa-Parlamentet deres forhandlingsmandat igennem med 318 stemmer for og 280 imod.

Blandt de væsentligste elementer i Europa-Parlamentets betænkning er et forbud mod såkaldte ”cookie-walls”. En ”cookie-wall” indebærer, at en bruger ikke kan få adgang til f.eks. en hjemmeside, uden at give samtykke til, at brugerens data må anvendes af hjemmesiden. Endvidere er der i betænkningen vedtaget et forslag om, at software-indstillinger – f.eks. indstillingerne i en internet-browser – som udgangspunkt skal være indstillet, så de forhindrer brug af cookies el.lign., der ikke er teknisk nødvendige (såkaldt privacy-by-default).

5. Nærhedsprincippet

Der er tale om revision af en eksisterende retsakt og Kommissionen fokuserer således i sin vurdering af nærhedsprincippet på reglernes begrundelse i grundlæggende rettigheder og det fortsatte behov for fælles regler for at sikre et højt niveau af sikkerhed og digital tillid i EU, og derved grundlaget for det digitale indre marked.

Kommissionen har anført, at respekt for kommunikation er en grundlæggende rettighed, som er anerkendt i den Europæiske Unions Charter og også reflekteret i de fleste medlemsstaters forfatninger. Med henvisning til, at indholdet af elektronisk kommunikation kan afsløre meget følsomme og personlige oplysninger om de personer, der er involveret i kommunikationen, herunder følsomme data fra terminaludstyr, fastslår Kommissionen beskyttelseshensynet bag reglerne. Kommissionen understreger behovet

⁹ I seneste kompromistekst af 5. december 2017 (doc 15333/17) fra det tidligere estiske formandskab, er bestemmelse herom (art. 16, stk. 7) dog foreslået slettet.

for fælles regler for at sikre et ensartet beskyttelsesniveau i EU, der ifølge Kommissionen også er nødvendigt for at hindre begrænsninger for grænseoverskridende strømme af data mellem medlemsstaterne. Endvidere anfører Kommissionen, at det er nødvendigt at sikre konsistens og sammenhæng mellem reglerne for databeskyttelse i elektronisk kommunikation og reglerne i databeskyttelsesforordningen.

Kommissionen anfører videre, at den teknologiske udvikling har styrket behovet for handling på EU-plan. EU's ambitioner om et digitalt indre marked er afhængig af, hvor effektivt EU nedbringer nationale siloer og barrierer. Hertil kommer, at internettet og digitale teknologier rækker ud over medlemsstaternes grænser, hvorfor Kommissionen anfører, at medlemsstaterne ikke effektivt selv kan løse problemerne i den nuværende situation. Kommissionen vurderer endelig, at det er nødvendigt at sikre ens konkurrencevilkår for alle tjenesteudbydere samt sikre en ensartet beskyttelse af slutbrugere på EU-plan.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at en manglende ensartet udformning og anvendelse af databeskyttelsesregler på tværs af medlemsstaterne skaber visse vanskeligheder navnlig for private virksomheder, der driver virksomhed i flere medlemsstater. Det er på den baggrund regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Det bemærkes i den forbindelse, at det gældende e-databeskyttelsesdirektiv bl.a. har til formål at sikre indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger med henblik på at fjerne hindringer for udveksling af elektronisk kommunikationsdata i EU.

6. Gældende dansk ret

Forslaget berører følgende dansk lovgivning:

- Lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 128 af 7. februar 2014 (teleloven)
- Markedsføringsloven, jf. lov nr. 426 af 3. maj 2017
- Bekendtgørelse af lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 646 af 2. juni 2017

Samt bekendtgørelser udstedt i medfør af denne lovgivning, herunder:

- Bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (Udbudsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse nr. 1148 af 9. december 2011 om krav til information og samtykke ved lagring af eller adgang til oplysninger i slutbrugeres terminaludstyr (Cookiebekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse nr. 462 af 23. maj 2016 om persondatasikkerhed i forbindelse med udbud af offentlige elektroniske kommunikationstjenester

- Bekendtgørelse nr. 435 af 9. maj 2011 om nummeroplysningsdatabaser.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det følger af EUF-traktatens artikel 288, at en forordning er almengyldig, og at den binder i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat. Forordningsforslaget har efter sit indhold bl.a. til formål at ophæve og erstatte det gældende e-databeskyttelsesdirektiv. Forslaget vil derfor bl.a. medføre, at regler om behandling af person- og nummeroplysningsdata, der følger af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (teleloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 128 af 7. februar 2014 med senere ændringer, og regler fastsat i medfør heraf og reglerne om uanmodet henvendelse i markedsføringsloven, jf. lov nr. 426 af 3. maj 2017, efter omstændighederne vil skulle ophæves eller ændres i overensstemmelse med ordlyden af den endelige forordning.

Forordningsforslaget indeholder bestemmelser, som indebærer, at der som udgangspunkt skal udstedes administrative bøder, for overtrædelse af forordningens regler. Enkelte bestemmelser er undtaget herfra (art. 12-14 og 17), ligesom det er op til medlemsstaterne at bestemme nationalt, om offentlige myndigheder skal kunne pålægges bøder. Lande, hvis retssystem ikke tillader bindende administrative bøder (f.eks. Danmark), pålægges – som efter den generelle databeskyttelsesforordning – at fastsætte regler, hvormed sanktioner med tilsvarende effekt og proportionalitet som disse administrative bøder, kan udstedes – f.eks. af domstolene efter indstilling fra rette tilsynsmyndighed(er).

Endvidere har medlemsstaterne efter forslaget som hidtil mulighed for via lovgivning at indskrænke rækkevidden af de rettigheder og forpligtelser, der følger af forslagets regler om fortrolighed, behandling af elektroniske kommunikationsdata og anvendelse af cookies o.lign., hvis en sådan indskrænkning respekterer kernen i fundamentale frihedsrettigheder og er nødvendig, passende og forholdsmæssig i et demokratisk samfund af hensyn til bl.a. den nationale sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed eller forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Det er regeringens vurdering, at forslaget ikke vil have væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Udvidelsen af reglernes anvendelsesområde omfatter primært OTT-virksomheder, der allerede i dag skal overholde de generelle databeskyttelsesregler og dermed er underlagt Datatilsynets tilsyn. Da det i Danmark netop er Datatilsynet, der efter forslaget også skal være

tilsynsmyndighed for e-databeskyttelsesforordningens regler, vurderes det således ikke at medføre nye væsentlige statsfinansielle byrder.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

En udvidelse af anvendelsesområdet for visse af forslaget bestemmelser om bl.a. fortrolighed og behandling af elektronisk kommunikationsdata til at omfatte andre elektroniske kommunikationstjenester end de traditionelle teleselskaber, vil kunne medføre nye byrder for de virksomheder, der ikke hidtil har været omfattet af sådanne regler, da de vil skulle tilpasse deres virksomhed til de nye krav, i det omfang disse afviger fra de generelle regler om databeskyttelse, som disse virksomheder i forvejen er underlagt.

Med Kommissionens forslag ophæves de gældende regler i e-databeskyttelsesdirektivet om, at brud på persondatasikkerheden, der sker som led i en offentlig elektronisk kommunikationstjeneste, skal indberettes til tilsynsmyndigheden under iagttagelse af særlige formkrav. Dette vurderes at være en administrativ lettelse for de omfattede virksomheder, der herefter ikke skal indberette efter to forskellige regelsæt, afhængigt af om bruddet på persondata sker i forbindelse med deres aktivitet som udbyder eller om bruddet f.eks. relaterer sig til medarbejdernes data. Med ophævelsen vil virksomhederne alene skulle indberette brud på persondata efter reglerne herom, som følger af den generelle databeskyttelsesforordning.

Kommissionens forslag indebærer, at de traditionelle teleselskaber vil få flere muligheder for – med brugerens samtykke – at anvende elektronisk kommunikationsdata, herunder data om hvor brugerne befinder sig, til at tilbyde tillægstjenester og udvikle nye forretningsmodeller.

Forslaget om regulering af cookies og lignende teknologier indebærer, at der i vidt omfang – som hidtil – skal gives information til brugerne og indhentes samtykke i forbindelse med brug af cookies og lignende. Samtykke vil med forslaget kunne indhentes via privatlivsindstillinger i software til elektronisk kommunikation (f.eks. internet-browsere). Hvis det er muligt, vil dette potentielt gøre det lettere for f.eks. hjemmesideejerne, mens der så til gengæld påføres softwareudbydere forskellige forpligtelser i relation til sådanne privatlivsindstillinger.

Kommissionens forslag indebærer – i modsætning til de nuværende regler – at offentlige nummeroplysningsfortegnelser skal indhente samtykke fra både eksisterende og nye abonnenter for at inkludere deres data i fortegnelserne. Et krav om indhentelse af samtykke vurderes potentielt at kunne medføre administrative byrder for de få virksomheder, som berøres heraf. Såfremt samtykkeforpligtelsen får betydning for omfanget af data i den offentlige nummeroplysningsfortegnelse, kan dette desuden potentielt have

afledte konsekvenser for de virksomheder, som anvender nummeroplysningsdata i deres forretning.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslagets udvidelse af anvendelsesområdet for visse bestemmelser om bl.a. fortrolighed og behandling af elektronisk kommunikationsdata til i et vist omfang at gælde andre elektroniske kommunikationstjenester end traditionelle teletjenester vil styrke beskyttelsen af brugernes data.

Hvis reglerne kan udformes på en måde, så software-indstillinger (f.eks. browserindstillinger) reelt kan anvendes af brugerne til at bestemme, hvilke cookies og lign. de vil acceptere, vil det potentielt kunne give brugerne en bedre oplevelse, når de færdes på internettet, da de vil kunne undgå at skulle forholde sig til cookie-bannere på hjemmesider i samme omfang som i dag.

Forslaget lægger desuden op til, at forbuddet mod uanmodet kommunikation også skal omfatte elektroniske henvendelser fra politiske partier og nonprofitorganisationer for at fremme partiet eller hente støtte til partiets eller organisationens formål. I Danmark anses foreninger, hvis formål udelukkende er velgørende, almennyttige, politisk eller religiøst, normalt ikke som erhvervsdrivende for så vidt angår deres indsamlings- og støtteaktiviteter. Det betyder bl.a., at sådanne foreningers indsamlinger, herunder hvervning af medlemmer, i dag ikke er omfattet af forbuddet mod uanmodet henvendelse, jf. markedsføringslovens § 10.

8. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring i Specialudvalget for vækst og konkurrenceevne med frist for bemærkninger den 23. januar 2017. Der er indkommet høringssvar med indholdsmæssige bemærkninger fra Forbrugerrådet Tænk, Danske Medier, Dansk Industri (DI digital), Dansk Erhverv, Teleindustrien, KL, Kreativitet & Kommunikation (KREAKOM) og 3 (Hi3G Denmark). De indkomne bemærkninger sammenfattes nedenfor.

Forbrugerrådet Tænk anfører, at man generelt er tilfreds med, at reglerne er under revision, men forslaget bør forbedres på vigtige områder. Ifølge Forbrugerrådet Tænk er det skuffende, at forslaget ikke indeholder krav om privatlivsbeskyttelse som standard, hvorfor det i praksis kan blive op til den enkelte forbruger proaktivt at bremse sporing. Forbrugerrådet Tænk finder det positivt, at anvendelsesområdet er udvidet til OTT-tjenester, og at informationsforpligtelsen fokuseres til de tjenester, der anvender sporingsteknologier i markedsføringsøjemed. Det er ligeledes positivt, at kravet om forudgående samtykke til sporing af brugernes adfærd opretholdes,

men det er dog uklart, om forslaget er i overensstemmelse med persondataforordningen på en række punkter. Endelig finder Forbrugerrådet Tænk det positivt, at bestemmelserne om sporing er blevet udvidet således, at det ikke er begrænset til cookies eller teknologier, der kræver adgang til oplysninger i en slutbrugers enhed.

Danske Medier støtter en udvidelse af reglerne til også at omfatte OTT-tjenester, men er bekymret for andre dele af forslaget. Ifølge Danske Medier vil forslagets samtykkekrav fjerne en vigtig del af digitale medier og tjenesters indtægtsgrundlag. Der bør i stedet være et princip om, at de, der indsamler og anvender data, skal gøre dette ansvarligt. Danske Medier foreslår endvidere at lempe reguleringen, således at samtykkekravet erstattes af en oplysningspligt for den dataansvarlige ved behandling af data, der ikke er persondata. Danske Medier finder det i øvrigt grundlæggende forkert, at en forordning, hvis formål er at sikre fortrolighed i kommunikation, også søger at regulere forhold omkring markedsføring. Danske Medier anfører i den forbindelse, at forslaget forventes at betyde enorme etablerings- og driftsomkostninger til håndtering af millioner af samtykker og medføre en nedgang i mængden og kvaliteten af data, og herved vil det få en skadelig effekt på private medier fremadrettet. I relation til regulering af opsøgende telefonsalg, støtter Danske Medier, at forslaget bevarer medlemslandenes mulighed for at vælge, at det fortsat skal være tilladt med opsøgende salg betinget af borgernes mulighed for at fravælge sådanne opkald lig den danske Robinsonliste. Danske Medier støtter endvidere, at forslaget åbner for at tillade samtykke via browserindstillinger, men stiller sig undrende over for, at der skal indhentes samtykke fra alle privatpersoner, der pt. er opført i telefonbøger og andre offentligt tilgængelige databaser og peger desuden på, at det bør overvejes, om virksomheders mulighed for at blive slettet er foreneligt med et generelt samfundsønske om at sikre transparens om virksomhedsforhold.

Dansk Industri (DI Digital) støtter op om Kommissionens mål om at sikre privatlivets fred i forbindelse med elektronisk kommunikation, men ser i det store hele ikke behov for at fastholde særregler i lyset af opdateringen af de generelle regler i persondatabeskyttelsesforordningen. I lyset af, at Kommissionen nu er kommet med et forslag, hilser DI Digital muligheden for samtykke via browser-indstillinger på cookie-området velkommen, men finder det uhensigtsmæssigt med kravet om påmindelser om muligheden for tilbagetrækning af samtykke/ændring af browser-indstillinger hvert halve år. Det vil forvirre brugerne og medføre en unødigt byrde for virksomhederne. For så vidt angår uanmodet kommunikation (spam) understreges vigtigheden af at sikre klarhed om og præcisering af reglerne om markedsføring på digitale platforme f.eks. i forhold til definitionen af ”direkte markedsføring”, som ikke er elektronisk post. Det bør sikres, at direkte

markedsføring ikke omfatter banner-reklamer og pop-up reklamer. DI Digital anfører endvidere nødvendigheden af en præcisering af underretningspligten i relation til slutbrugere i forbindelse med sikkerhedsbrud, der ifølge organisationen skal begrænses til højrisiko tilfælde. Endelig anfører DI Digital om det foreslåede bødeniveau, at de finder det ikke-proportionalt, navnlig med henvisning til, at virksomhederne allerede er underlagt et højt bødeniveau under de generelle regler.

3 (Hi3G Denmark) tilslutter sig høringsvaret fra DI Digital.

Dansk Erhverv (DE) sætter indledningsvis spørgsmålstegn ved behovet for særregler for elektronisk kommunikation i lyset af vedtagelsen af den generelle persondataskyttelsesforordning. DE's specifikke bemærkninger skal ses i dette lys. DE støtter valg af retsakt og forslaget om tættere samarbejde mellem de håndhævende myndigheder, herunder forslaget om at lægge de nationale tilsyn over til medlemsstaternes datatilsynsmyndigheder. Omvendt udtrykker DE skepsis i forhold til udvidelsen af retsaktens anvendelsesområde til også at gælde OTT-tjenester, idet de påpeger, at sigtet om at sikre lige konkurrencevilkår snarere opnås ved deregulering og tillid til, at de generelle regler vil sikre tilstrækkelig beskyttelse af brugerne. For så vidt angår cookies, hilser DE Kommissionens forslag om samtykke via browserindstillinger velkomment, men påpeger i øvrigt at forslaget kan have en negativ effekt i forhold til virksomheders muligheder for at tilpasse deres hjemmesider til brugernes præferencer eller gemme oplysninger fra tidligere besøg. DE efterlyser, at der indføres yderligere undtagelsesmuligheder. DE fremhæver endvidere forslagets bestemmelser om undtagelser til meddelelshemmeligheden, bl.a. begrundet i rigets sikkerhed, kombineret med udvidelsen af anvendelsesområdet til OTT-tjenester som problematisk, idet det kan kompromittere sikkerheden i forhold til i dag, hvor OTT-tjenester almindeligvis har en høj grad af kryptering, som de forventeligt vil slække på, hvis forslaget gennemføres, som det ser ud nu. De foreslåede ændringer til reglerne om uanmodet kommunikation (spam) hilser DE velkomment, men ønsker mere klarhed om og præcisering af reglerne på en række punkter. Endvidere ønsker DE, at forslaget ændres, således at det fremadrettet vil være muligt at kontakte kunder med tilbud om alle virksomhedens varer, frem for alene tilsvarende produkter, som det gælder i dag. DE finder det unødvendigt at kræve samtykke i forhold til registrering i telefonbøger vejvisere mm., idet de ønsker at fastholde status quo, hvor man kan afmelde sig. Afslutningsvist påpeger DE, at sanktionsniveauet som det foreslås i tråd med de generelle regler ikke er proportionale.

Kommunernes Landsforening (KL) ønsker en afklaring af udbyderbegrebet særligt i forhold til offentlige myndigheder og en præcisering heraf i forordningen. KL har yderligere ønsker til krav om browserindstillinger af

hensyn til brugernes kontrol og adgang til offentlige hjemmesider og selvbetjeningsløsninger.

Teleindustrien (TI) anfører indledningsvis, at et højt beskyttelsesniveau på området allerede er indfriet med de generelle regler i persondatabeskyttelsesforordningen, og at det foreslåede regelsæt derfor er overflødigt. I det omfang Kommissionens forslag opretholdes, støtter TI udvidelsen til OTT-tjenester for således at sikre samme konkurrencevilkår, som gælder de traditionelle teleselskaber på markedet. TI støtter opdateringen af cookie-reglerne. For så vidt angår reglerne om uanmodet kommunikation (spam), anfører TI særligt et behov for præcisering af reglerne på visse punkter. Endeligt støtter TI en forenkling af administrationen af reglerne, herunder en reducere af antallet af ressortansvarlige myndigheder på databeskyttelsesområdet, men udtrykker behov for en nærmere præcisering af tilsynsmyndighedens rolle.

Kreativitet & Kommunikation (KREAKOM) anfører indledningsvis, at Kommissionens forslag vil medføre markante negative ændringer for reklame- og mediebureaubranchen, der i høj grad baserer deres virksomhed på datadrevne forretningsmodeller. KREAKOM finder Kommissionens forslag ikke-proportionelt og understreger behovet for at sikre en rimelig balance mellem på den ene side beskyttelse af forbrugerne og på den anden side muligheden for at udvikle og drage fordel af digitaliseringen. KREAKOM understreger behovet for harmonisering af reglerne og er således positive over for at erstatte det gældende direktiv med en forordning, men er kritisk over for indholdet i forslaget, der ifølge organisationen vil medføre betydelig konkurrenceforvridning grundet akkumulering af data hos store, globale virksomheder. I forhold til ”cookie-reglen” havde man gerne set en lempelse af samtykkekravet til et krav om information og let adgang til at fravælge cookies. Kommissionens forslag om samtykke via browserløsninger er en yderligere gene for brugeren snarere end en lettelse. KREAKOM anfører videre, at reglerne medfører en (ikke proportional) begrænsning af brugen af data, og man opfordrer til, at forslaget genovervejes bl.a. i lyset af reglerne i den generelle databeskyttelsesforordning. For så vidt angår reglen om uanmodet kommunikation (spam), ønsker organisationen en mere snæver definition af ”direkte markedsføring”, idet definitionen, som den er i forslaget, vil medføre udfordringer særligt i forbindelse med indhentelse af samtykke til reklamer på online platforme.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Rådets arbejdsgruppe har forhandlet forslaget siden februar 2017. Det bulgarske formandskab havde oprindeligt sat sagen på dagsordenen for Telerådsmødet i juni til generel indstilling, men har som følge af forhandlingssituationen ændret dette til politisk drøftelse i stedet.

Forslaget har fået en overvejende positiv modtagelse i Rådet. Kommissionens forslag om at udvide reglerne til også at omfatte OTT-tjenester støttes umiddelbart bredt. Flere lande har dog understreget et generelt behov for at tilpasse reglerne til den generelle databeskyttelsesforordning for at sikre juridisk klarhed og praktisk fleksibilitet. Nogle lande har i den forbindelse peget på, at man bør overveje om regulering af behandling af elektronisk kommunikationsdata i større omfang kan ske gennem reglerne i den generelle databeskyttelsesforordning frem for gennem særregler.

Europa-Parlamentet har været parat til at indgå i trilogforhandlinger siden oktober 2017, mens forhandlingerne i Rådet har krævet mere tid. Dersom der ikke kan opnås enighed under det bulgarske formandskab, kan det blive svært at færdigforhandle sagen inden for Europa-Parlamentets indeværende valgperiode.

De længevarende forhandlinger i Rådet skyldes bl.a., at der er generel bekymring for, at forslaget vil hæmme innovation og gøre det vanskeligere for europæiske virksomheder at konkurrere. Ligeledes savner flere medlemsstater klarhed over de potentielt store konsekvenser, forslaget kan have for en lang række aktører. Endelig har enkelte lande fremført, at man bør afvente virkningerne af den generelle databeskyttelsesforordning, der fik virkning den 25. maj 2018.

Som det også fremgik af det estiske formandskabs fremskridtsrapport fra december 2017, er der fortsat behov for yderligere overvejelser og drøftelser af mange af forslagets centrale bestemmelser.

Opretholdelsen af regler om beskyttelse af terminaludstyr ("cookie-reglen") støttes af størstedelen af medlemsstaterne. Som det foreliggende forslag er udformet, herunder kravene til hvordan samtykke til cookies o.lign. kan gives, er det dog uklart, om forslaget til ændring af cookiereglerne reelt vil føre til en forbedret brugeroplevelse og -beskyttelse, hvorfor flere medlemsstater har stillet spørgsmålstejn ved den praktiske efterlevelse og håndhævelsen af samtykkekravene.

En væsentlig bekymring fra flere medlemsstater vedrører stadig såkaldt "samtykketræthed" ("consent-fatigue"), hvor brugerne i praksis, bl.a. grundet mængden af anmodninger om samtykke, blot klikker "ja" uden reelt at vide, hvad de giver samtykke til. Der er af mange lande fremsat forslag til yderligere undtagelser fra samtykkekravet for behandling, der ikke eller i ubetydelig grad udgør en trussel for fortrolighed og privatliv.

Det følger desuden af forhandlingssituationen, at forordningen ikke vil

kunne finde anvendelse fra den 25. maj 2018, hvor også den generelle databeskyttelsesforordning får virkning, således som der er lagt op til i det oprindelige forslag. Det er på nuværende tidspunkt uklart, hvornår forordningen i stedet får virkning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen mener, at det digitale indre marked generelt bør kendetegnes ved åbenhed over for digital innovation og konkurrence, hvorved der bør være fokus på at sikre lave adgangsbarrierer for nye digitale virksomheder samt på at undgå protektionistiske tiltag.

Regeringen støtter overordnet Kommissionens formål med en revision af det gældende regelsæt i e-databeskyttelsesdirektivet med henblik på en opdatering i forhold til den hastige teknologiske og markedsmæssige udvikling samt den digitale transformation.

Regeringen finder det vigtigt, at reglerne i forslaget tilrettes de retlige rammer i den generelle databeskyttelsesforordning, herunder at det sikres, at reglerne ikke overlapper, hvor beskyttelsen skønnes tilstrækkelig ved de generelle regler. Det skal sikres, at det er muligt på en overskuelig måde at navigere i det samlede regelsæt – den generelle databeskyttelsesforordning og e-databeskyttelsesforordningen.

Regeringen vil arbejde for afbureaukratisering i forhold til de gældende regler, så der skabes stabile, transparente og fremtidssikrede rammebestemmelser, der fungerer for brugere og virksomheder i en virkelighed præget af hastig teknologisk og markedsmæssig udvikling. Som eksempel kan nævnes de centrale samtykkebestemmelser, hvor det er vigtigt at sikre, at de fungerer i praksis i den digitale verden, så de sikrer reel beskyttelse og ikke bliver unødigt forstyrrende for leveringen og brugen af en elektronisk tjeneste.

Regeringen finder det således centralt at sikre en balanceret tilgang til reglerne, der både tilgodeser privatlivsbeskyttelse og den digitale tillid, uden samtidig at begrænse mulighederne for innovation og udnyttelse af nye teknologier til fortsat digital vækst. Det bør tilstræbes, at unødige byrder undgås, og at principperne for bedre regulering anvendes. Regeringen mener derfor, at regulering af behandling af elektronisk kommunikationsdata i større omfang bør ske gennem den generelle databeskyttelsesforordning. Dermed bør f.eks. sikring af lige konkurrencevilkår for de forskellige aktører på markedet så vidt muligt ske gennem deregulering af særregler frem for en udvidelse af disses anvendelsesområde. Det sikrer brugerne samme beskyttelsesniveau, som følger af den generelle databeskyttelsesforordning. Alternativt vil regeringen arbejde for, at der indføres flere muligheder

for at behandle data på området for elektronisk kommunikation i overensstemmelse med den beskyttelse af brugerne, der følger af den generelle databeskyttelsesforordning.

For så vidt angår uanmodet kommunikation (spam) finder regeringen det positivt, at reglerne finder anvendelse, uanset hvilken form for elektronisk kommunikation, der anvendes. Det er dog vigtigt for regeringen, at nationale ordninger i forhold til uanmodet kommunikation kan opretholdes.

For så vidt angår Kommissionens forslag om, at tilsynet med forordningen skal varetages af den eller de myndigheder, der fører tilsyn med databeskyttelsesforordningen, arbejder regeringen for, at det bør være overladt til den enkelte medlemsstat at beslutte, hvilken eller hvilke kompetente myndighed(er), der skal være ansvarlig for tilsynet.

Regeringen støtter, at forbrugerne let bør kunne sikre, at deres persondata i form af nummeroplysningsdata ikke gøres offentligt tilgængelige. Regeringen vurderer dog, at forbrugerne allerede i dag med den nuværende danske nummeroplysningsordning har den beskyttelse. Regeringen mener derfor, at forslaget – som de nuværende EU-regler – bør bibeholde medlemsstaternes valgfrihed i forhold til at indføre en samtykkeordning, eller på anden vis sikre forbrugerne mulighed for, at deres persondata ikke gøres offentligt tilgængeligt. Dvs., at forslaget stadig bør give mulighed for at opretholde den nuværende danske ordning, hvor abonnenter automatisk indgår i fortegnelserne, men hvor abonnenterne let og omkostningseffektivt kan tage stilling til, hvorvidt deres data skal indgå, og ligeledes har mulighed for at få dem slettet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg på mødet den 2. marts 2018 til tidligt forhandlingsoplæg.

Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. februar 2017, og forslaget har endvidere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 2. juni og 1. december 2017 til orientering.